

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAOKUL
KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE
YÖN VERENLER DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2026

İÇİNDEKİLER

1. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	4
1.2.1. Alan Becerileri, Kavramsal Beceriler ve Eğilimler	6
1.2.2. Programlar Arası Bileşenler	7
1.2.3. İçerik Çerçevesi	7
1.2.4. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)	7
1.2.5. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları	8
1.2.6. Farklılaştırma	9
1.3. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	10
1.4. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE KİTAP EBADI	10
1.5. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	11
2. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTELERİ	13
2.1. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ I. DÜZEY ÜNİTELERİ	13
2.2. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ II. DÜZEY ÜNİTELERİ	29

1. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; bireylere akademik bilginin yanında yüksek ahlaki erdemler, gelişmiş sorumluluk duygusu ve güçlü bir medeniyet bilinci kazandırmayı amaçlar.

Öğretim programı, Türk eğitim sisteminin temel dayanaklarından biri olan değer temelli eğitim yaklaşımı üzerine inşa edilmiştir. Adalet, dürüstlük, mütevazılık, sorumluluk, estetik, saygı, sevgi, vatanseverlik gibi değerler sadece bireysel gelişimi değil toplumsal bütünlük ve medeniyet inşasını da önceleyen bir anlayışla ele alınmaktadır. Değerler öğrencilere örnek şahsiyetler üzerinden somutlaştırılarak kazandırılmaktadır. Böylece bireylerin tarihî derinliğe sahip bir kültür ve medeniyetin taşıyıcıları olarak kimliklerini inşa etmeleri hedeflenmektedir.

Öğretim programı; öğrencilerin kimlik, inanç veya sosyoekonomik farklılıklarını gözetken, bu bağlamda tedbirler içeren, eşitlik ve adalet ilkelerini eğitim sürecinin merkezine yerleştiren bir anlayışa sahiptir. Bilgi, beceri, eğilim ve değerleri bireysel farklılıklar temelinde işleyerek öğrencinin bütüncül gelişimini esas almaktadır.

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı; Türkiye Yüzyılı'nın eğitim vizyonuna uygun olarak geçmişin tecrübelerinden beslenen, bugünü anlamlandıran ve geleceği inşa etmeye aday bireylerin yetişmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda program millî, manevi ve insani değerlere dayanan; erdemli, sorumluluk sahibi ve medeniyet kurucu şahsiyetler yetiştirmeyi ahlaki bir sorumluluk olarak kabul eden eğitim yaklaşımını esas almaktadır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin

- Türk-İslam kültür ve medeniyetinin köklerini anlayarak tarih bilinci kazanmaları,
- kültür ve medeniyetimize yön veren şahsiyetleri bilip tanımaları ve günlük hayatta kendilerine model almaları,
- Türk milletinin geçmişteki önemli şahsiyetlerini ve tarihî olayları anlayarak bugünkü kültürel ve sosyal kimliğin nasıl şekillendiğini kavrayabilmeleri,
- öğretim programında yer verilen şahsiyetlerin kültürel, sanatsal ve bilimsel mirasını anlayarak bu mirasın topluma nasıl etki ettiğini kavramaları,
- öğretim programında yer verilen şahsiyetlerin düşünce, eser ve hayatlarından yola çıkarak kültür ile medeniyetimize yapmış olduğu katkıları analiz etmeleri,
- Türk-İslam kültür ve medeniyetine aidiyet duygusu geliştirmeleri,
- kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasının neden önemli olduğunu kavramaları,
- Türk milletinin zengin kültürel mirasını tanıyıp anlayarak millî kimliklerini daha güçlü bir şekilde geliştirmeleri,
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli içerisindeki Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nin öğrencinin bütüncül gelişimini destekleyecek şekilde yaşam becerileriyle bütünleştirilerek davranışa dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

1.2. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin kültür ve medeniyetimize yön veren şahsiyetleri tanımalarını ve bu şahsiyetlerin medeniyetimize katkılarını benimseyerek toplumsal sorunlara çözüm üretme ve topluma katkıda bulunma yetkinliklerini geliştirmelerini amaçlamaktadır. Bu beklenti doğrultusunda programın uygulanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda verilmiştir.

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nin ilke ve yaklaşımlarına uygun olarak modelin bileşenleri esas alınarak hazırlanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni; kültür ve medeniyetimize yön verenler dersinin öğrenme-öğretme süreçlerinin planlanması, öğrenme-öğretme uygulama ve yaşantılarının tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması ile kullanılacak araç gerecin hazırlanmasında atıf kaynak olarak kullanılacaktır.

Öğretim sürecinde kullanılacak öğretim materyalleri Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde tanımlanan öğrenci profilinin gelişimini destekleyecek şekilde seçilmeli ve kullanılmalıdır. Öğrenme-öğretme süreçlerinde Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanımı esastır. Bu doğrultuda hazırlanan öğretim materyalleri öğrencilerin söz varlığını zenginleştirecek ve dil becerilerini geliştirecek nitelikte tasarlanmalıdır. Öğrencilerin sürece etkin katılım sağladığı, düşüncelerini özgürce ifade edebildiği ve sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin desteklendiği olumlu bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.

1. Araştırma, inceleme, sorgulama gibi bilimsel faaliyetler; disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve işletilmelidir.
2. Öğretim programında ünitelerin işleniş sırası ve ünitelere ayrılacak süre ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Zümre öğretmenleri öğrenci düzeylerini ve çevresel şartları dikkate alarak ünitelerin işlenişini planlamalıdır.
3. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerini içeren programlar arası bileşenler öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir. Öğretim programında yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ve eğilimler notla değerlendirilmemeli ancak uygun ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile öğrencilerin bu alanlardaki gelişimleri takip edilmelidir.
4. Programda yer alan öğrenme-öğretme yaşantıları öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandırmayı ve kalıcı öğrenmeyi desteklemeyi amaçlayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu yaşantılar farklı öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin etkili kullanımını temel almakta; disiplinler arası ilişkilerin kurulmasını kolaylaştırmakta ve ders içeriğiyle uyumlu bütünleşik becerilere yer vermektedir.
5. Programda yer alan ön değerlendirme ve köprü kurma süreçleri, öğretmenlere uygulama serbestisi tanımak amacıyla esnek öneriler şeklinde sunulmuş olsa da Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bütünsel eğitim basamaklarını oluşturmaktadır. Bu nedenle eğitim sürecinin etkinliğini artırmak için söz konusu aşamalar; öğrencinin hazır bulunuşluğunu belirleyecek, merak duygusunu artıracak ve yeni edindiği bilgileri önceki öğrenmeleriyle veya günlük yaşamıyla ilişkilendirmesine imkân sağlayacak biçimde yapılandırılmalı ve uygulanmalıdır.
6. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenme stilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleriyle ve diğer branşlarda çalışan öğretmenlerle iş birliği yapılmalıdır.
7. Öğretim programında yer alan öğrenme çıktıları, ortak metinde yer alan kavramsal beceriler ve alan becerileri kullanılarak oluşturulmuştur. Becerilere ait süreç bileşenleri, ilgili ünite kapsamındaki içerik bilgisi ile birleştirilerek öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerini oluşturmak üzere öğretim programında yeniden ifade edilmiştir.
8. Öğrenme kanıtları; öğrencilerin yetenek, ihtiyaç ve özel durumları dikkate alınarak her öğrencinin aktif katılımını teşvik edecek şekilde çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin değerlendirilmesinde öğrenciler ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, yakın veya uzak çevrede karşılaşılabileceği problemleri araştırması için görevlendirilmeli; öğrenciye doğru zamanda, motive edici ve yargılayıcı olmayan geri bildirimler verilmelidir.
9. Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme ve destekleme bölümünde yer verilen uygulamalara ders kitaplarında yer verilmemektedir. Farklılaştırmaya yönelik tüm uygulamalar öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak; öğretmenler tarafından hazır bulunuşluk düzeyi, öğrenme hızı ve öğrenme profillerine göre gruplandırma yapılarak; içerik, süreç, öğrenme ortamı ve ürün boyutlarında uyarlamalar geliştirilerek; esnek öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak; süreç içinde sürekli, geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmelerle izlenip gerekli düzenlemeler yapılarak planlanır ve yürütülür.
10. Program içeriğinde düşünce, eylem, kişilik özellikleri ve eserleriyle öne çıkan tarihî karakterlere vurgu yapılmaktadır. Öğrenme-öğretme süreçlerinde tarihî şahsiyetlerin biyografileri sunulurken ezbere dayalı aktarımlardan kaçınılmalı, bu kişilerin ilgili alana yaptıkları katkılar ile ortaya koydukları eserler ön plana çıkarılmalıdır.
11. Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı iki düzey olarak ortaokulun bütün seviyelerinde toplamda iki defa alınabilecek şekilde kurgulanmıştır. Düzeyler arasında aşamalılık ilişkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle kültür ve medeniyetimize yön verenler I ve II derslerinin sırasıyla alınma zorunluluğu bulunmamaktadır.
12. Kültür ve medeniyetimize yön verenler I ve II derslerinin "Kültür ve Medeniyet" ünitesi her iki düzeyde de ortaktır. Bu derslerden birini alan bir sınıf daha sonra diğerini aldığı anda ortak olan birinci üniteyi yeniden işlemesine gerek olmadığından hazırlanan ders planının buna göre düzenlenmesi gerekmektedir.

13. Bu dersin ikinci kez alınması durumunda öğrencilerin birinci üniteye temel bilgi ve becerileri daha önce edindikleri kabul edilerek öğretim sürecine doğrudan ikinci üniteden başlanır. Birinci üniteye ayrılan 12 ders saati ise programın bütünlüğü korunarak diğer ünitelere dağıtılır ve bu süre; öğrenmeleri pekiştirme, konuları derinleştirme ve ilişkilendirme amaçlı etkinliklerde kullanılır. Süreçte müze gezileri, tarihî mekân ziyaretleri, çevre incelemeleri, gözlem çalışmaları gibi okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanılabilir; ayrıca Okul Dışı Öğrenme Platformu (okuldisiogrenme.eba.gov.tr) üzerinden sunulan içerik ve etkinlikler de öğretim sürecine dâhil edilerek öğrencilerin öğrendiklerini gerçek yaşamla ilişkilendirmeleri desteklenir.
14. Öğrenme süreçlerinde tek bir kaynağa bağlı kalınmamalı; yazılı metinler (makale, edebî eser vb.), görsel materyaller (minyatür, harita, infografik vb.) ve dijital içerikler (EBA, interaktif içerikler vb.) harmanlanarak sunulmalıdır. Kullanılacak dijital kaynakların ve görsel materyallerin akademik geçerliliği olan, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan öğretim programlarındaki öğrenme çıktılarıyla uyumlu ve bilimsel hatalardan arındırılmış olmasına dikkat edilmelidir. Seçilen kaynakların sınıfın teknolojik imkânlarına ve öğrencilerin bireysel erişim olanaklarına (çevrim dışı erişim, basılı materyal desteği vb.) uygun olması esastır.
15. Kültür ve medeniyetimize yön verenler dersi 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda seçilebilen bir derstir. Bu nedenle dersin öğrenme alanları ve öğrenme çıktıları ilgili sınıf düzeylerinde ortak olarak yapılandırılmıştır. Kültür ve medeniyetimize yön verenler dersi farklı okul türlerinde haftada 1 saat olarak da okutulmaktadır ancak öğrenme alanları ve öğrenme çıktılarında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Her iki uygulamada da öğrencilerin edinmeleri hedeflenen bilgi, beceri, eğilim ve değerler aynıdır. Farklı okul türlerinde ders saati süresindeki farklılık, yalnızca etkinliklerin uygulanış biçimine, çeşitliliğine ve bu etkinliklere ayrılan zamana yansıtılmalıdır. Bu doğrultuda programın temel amaçları ve öğrenme çıktıları korunurken öğretim süreci, mevcut ders saatine uygun biçimde esnek olarak planlanabilir.

1.2.1. Alan Becerileri, Kavramsal Beceriler ve Eğilimler

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yerli ve yabancı literatür, alanın özgün yapısı ve çağın gereklilikleri dikkate alınarak 21. yüzyıl becerileriyle güçlü ilişkiler kuran alan becerileri ve kavramsal beceriler belirlenmiştir. Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda medeniyetimize yön veren şahsiyetlerin tarihsel rolleri, eserleri ve evrensel düşüncelerini disiplinler arası bir bağlamda değerlendirme kapasitesini yansıtan kanıta dayalı sorgulama ve araştırma becerisine (meraka dayalı soru sorma, kaynaklardan bilgi toplama, kanıta dayalı ürün oluşturma ve paylaşma) yer verilmiştir.

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda yer verilen çıkarım yapma, karşılaştırma, sorgulama, bilgi toplama, yorumlama becerisi gibi kavramsal beceriler; öğrencinin veriyi bilgiye, bilgiyi ise medeniyet tasavvuruna dönüştürmesini sağlayan; bilgi toplama, sorgulama, yorumlama, çıkarım yapma gibi kavramsal beceriler ve süreç bileşenlerinden oluşmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin "Yetkin ve Erdemli İnsan" profilini merkeze alan bütüncül yaklaşımıyla uyumlu olarak bu beceriler; öğrencinin sadece teorik bilgi edinmesini değil aynı zamanda geçmişin birikimini günümüzün şartlarıyla analiz ederek "medeniyet okuryazarlığı" kazanmasını, tarihi ve kültürel kanıtları bilimsel bir süzgeçten geçirerek kendi düşünce dünyasını inşa etmesini amaçlamaktadır. Bu süreçte öğrenciler; ilim, sanat ve gönül önderlerinin hayat felsefelerini kavrayarak olaylar arasında neden-sonuç ilişkileri kurmakta, yerelden evrensele uzanan kültürel mirası bir emanet bilinciyle sahiplenerek bu birikimi geleceğin Türkiye'sine yön verecek özgün projeler ve eylemlerle taçlandırarak stratejik bir derinlik kazanmaktadırlar.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde hazırlanan Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda eğilimler, bireyin yalnızca akademik açıdan gelişmesini değil aynı zamanda mizaç ve karakter etkileşimiyle şekillenen şahsiyet yapısının güçlenmesini ve yüksek ahlaki erdemlerle donanmış bir medeniyet bilinci kazanmasını hedefleyen bütüncül bir yapının temel unsuru olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamda programda merak, muhakeme, odaklanma, yaratıcılık, seçicilik, eleştirel düşünme, soru sorma, empati, sorumluluk, girişkenlik, analitik düşünme gibi benlik eğilimlerine; sosyal ve entelektüel eğilimlere yer verilmektedir. Söz konusu eğilimler; öğrencilerin millî, manevi ve insani değerleri içselleştirerek erdemli ve medeniyet kurucu bireyler olarak yetişmelerini amaçlamaktadır. Bunun yanında adalet, dürüstlük, sabır, vatanseverlik gibi temel değerlerin örnek şahsiyetler aracılığıyla somutlaştırılması ve öğrencinin kişiliğine yansıtılması esas alınmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin eğitim vizyonu doğrultusunda bu eğilimler; becerilerin eyleme dönüşmesini doğrudan etkileyen, öğrenme sürecinde becerileri harekete geçiren ve eğitimin niteliğini değerler üzerinden besleyen stratejik unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu açıdan eğilimler, öğrenme süreçlerinde becerileri etkinleştiren ve değerlerin içselleştirilmesini destekleyen temel bileşenlerdir. Ayrıca geçmişten gelen birikimi temel alarak kültürel mirası geleceğe taşıma bilinci geliştiren, öz disiplini yüksek ve entelektüel

derinliğe sahip bireylerin yetişmesinde bilgi, beceri ve tutumları şekillendiren zihinsel yapılar olarak işlev görmektedir. Bununla birlikte bu eğilimler, kavramsal ve sosyal-duygusal beceriler ile okuryazarlık becerilerinin etkili biçimde hayata geçirilmesini sağlayan zihinsel ve duyuşsal bir köprü görevi üstlenmektedir.

1.2.2. Programlar Arası Bileşenler

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin kendilerini ve içinde yaşadıkları toplumu tanımalarına, anlamalarına ve etkin bireyler olarak topluma katkıda bulunmalarına rehberlik edilerek toplumsal hayata uyum sağlayabilecek şekilde çok yönlü gelişimleri desteklenmelidir. Bu amaçla öğretim programında kavramsal beceriler ve alan becerilerinin yanı sıra sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerileri ile değerlere yer verilmiştir. Programlar arası bileşenler öğrenme-öğretme uygulamaları ile doğrudan ilişkilendirilerek bunların eğitim öğretimin etkin ve ayrılmaz bir unsuru hâline gelmesi sağlanmıştır. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri; kişinin kendisi ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi, empati kurabilmesi dolayısıyla sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan becerileri ifade etmektedir. Bu bağlamda Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda benlik, sosyal yaşam ve ortak-birleşik becerilerle sosyal-duygusal öğrenme becerilerine yer verilmiştir. Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda çalışkanlık, duyarlılık, estetik, saygı, sevgi, sorumluluk ve vatanseverlik başta olmak üzere millî, manevi ve bunlarla uyumlu insani değerlere yer verilmiştir. Söz konusu değerlerin uygun içerik, materyal ve yöntemlerle desteklenerek öğrenme yaşantıları ile bütünleştirilmesinin gereği vurgulanmıştır. Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda bilgi, kültür ve sanat okuryazarlığı; dijital ve görsel okuryazarlık becerilerine de yer verilmiştir.

1.2.3. İçerik Çerçevesi

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin kendilerini, toplumu ve geçmiş keşfederek anlamalarını sağlayacak konulara yer verilmiştir. Bu içerik "Kültür ve Medeniyet", "Kültür ve Medeniyetimizin Rehberleri", "Bilim, Düşünce ve Teknoloji Tarihimizde İz Bırakanlar", "Kültür ve Medeniyetimizin Sanat Önderleri" olmak üzere dört ünite altında sunulmuştur.

Bu bağlamda

1. "Kültür ve Medeniyet" ünitesinde öğrencilerden kültür ve medeniyet kavramlarını anlamaları, kültür ve medeniyet meydana getiren unsurları fark etmeleri, bu iki kavram arasındaki ilişkiyi kurabilmeleri, kültür ve medeniyet kavramlarını karşılaştırabilmeleri, kültür ve medeniyetin korunmasının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine katkısına yönelik çıkarımda bulunabilmeleri beklenmektedir.
2. "Kültür ve Medeniyetimizin Rehberleri" ünitesinde öğrencilerden Türk-İslam düşünce hayatına yön veren öncü şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarını öğrenebilmeleri; bu şahsiyetlerin değer, düşünce ve eserleri aracılığıyla ahlaki, toplumsal ve manevi değerleri içselleştirebilmeleri; geçmişten günümüze fikir mirasını anlayabilmeleri ve toplumsal kimliğimizin temel dinamiklerini kavrayabilmeleri beklenmektedir.
3. "Bilim, Düşünce ve Teknoloji Tarihimizde İz Bırakanlar" ünitesinde öğrencilerin Türk-İslam medeniyetine katkıda bulunan bilim insanı ve düşünürlerin eser, fikir ve hayatlarını tanımalarını sağlamak; bu şahsiyetlerin bilim, felsefe gibi alanlardaki çok yönlü katkılarını fark ederek kültürel ve bilimsel miras konusunda bilinç kazanmaları ve bunlardan ilham almaları amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin bilimsel merakının artması, değerleri içselleştirmesi ve kendi potansiyelini keşfetmesi hedeflenmektedir.
4. "Kültür ve Medeniyetimizin Sanat Önderleri" ünitesinde öğrencilerden edebiyat, sanat, müzik gibi alanlarda Türk-İslam kültür ve medeniyetine yön veren önemli şahsiyetleri tanıyarak millî kimlik, kültürel değerler ve estetik anlayış konusunda bilinç kazanmaları amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu şahsiyetlerin eser ve düşünceleri aracılığıyla toplumsal değerlerin, geleneklerin ve kültürel mirasın kuşaklar arası aktarımını fark etmeleri, bu mirasa sahip çıkmaları ve çeşitli etkinliklerle bu birikimi yaşatmaları beklenmektedir.

1.2.4. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda öğrenmeleri geliştirmek amacıyla sürekli ve biçimlendirici ölçme ve değerlendirme yaklaşımı benimsenmiş, öğretim tasarımı ve uygulamalarında önceliğin öğrenme sürecinde derinleşmeye verilmesi teşvik edilmiştir. Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri, öğretim sürecini en üst düzeyde destekleyecek biçimde geri bildirim sunan, yapıcı ve beceri odaklı bir anlayışla planlanıp uygulanmalıdır. Bu süreçte kullanılacak yöntemlerin öğrencilerin ilgi, yetenek, ihtiyaç ve özel gereksinimlerine

göre çeşitlendirilmesi; öğretim programlarının adil, etkili ve kapsayıcı bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunur.

Öğretmenler, öğrenci performansını belirlemek için çeşitli ölçme yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyar; öğrenci çalışma dosyaları, ödevler, projeler, performans görevleri, öz / akran değerlendirmeleri gibi kanıtlar öğrenci performansını ölçmek ve geliştirmek amacıyla kullanılır. Öğrencinin bir becerinin süreç bileşenlerindeki gelişiminin öğretmen tarafından sistemli biçimde izlenmesine dayanan bu anlayış, etkili geri bildirim verilmesini kolaylaştırır ve öğretim faaliyetlerinin öğrenci ihtiyaçlarına göre düzenlenmesine imkân tanır. Bu doğrultuda öğretim programlarında yalnızca sonuca odaklanan bir yaklaşım yerine öğrencilerin öğrenme sürecindeki gelişimlerini izlemeyi amaçlayan geliştirici (biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yer verilmiştir.

Öğrencilerin ölçme ve değerlendirme sonuçlarının farklı paydaşlara raporlanması, eğitim sürecinin önemli bir parçasıdır. Raporlama süreci; öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini daha iyi anlamalarına, bu süreçleri desteklemelerine ve geliştirmelerine katkıda bulunacak şekilde tasarlanmalıdır. Bu sürecin adil, açık, anlaşılır ve bilgilendirici olması büyük önem taşımaktadır. Her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarının farklı olduğu göz önünde bulundurulmalı; hazırlanan raporlar öğrencilerin güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini, ilerleme kaydettikleri alanları ve potansiyellerini yansıtmalıdır. Öğretim programları doğrultusunda öğrencilerin hangi becerilerde gelişim gösterdikleri ve hangi aşamalarda zorlandıkları konusunda bireyselleştirilmiş geri bildirimler sunulması paydaşların öğrencilerin durumunu daha iyi anlamalarına ve destek olmalarına imkân tanır. Ayrıca yalnızca sonuç odaklı değerlendirmeler yerine öğrencilerin gelişimlerini desteklemeye yönelik öneriler içeren değerlendirme raporlarının hazırlanmasına önem verilmelidir. Bu tür raporlar hem öğrencilerin hem de velilerin somut hedefler belirlemelerine ve öğrenme sürecini daha bilinçli şekilde yönlendirmelerine yardımcı olur.

Beceriye dayalı öğrenme çıktılarının ölçülmesinde öğrencilere becerilerini ortaya koyabilecekleri gerçek yaşamla ilişkili ve bilginin transferine imkân tanıyan performans görevleri verilmelidir. Bu kapsamda her ünite veya tema için en az bir performans görevinin uygulanması esas alınmalıdır. Günümüz koşulları göz önünde bulundurulduğunda ölçme ve değerlendirme süreçlerinde dijital teknolojilerin kullanımı bir gereklilik hâline gelmiştir. Bu teknolojiler, simülasyonlar, senaryo oluşturma etkinlikleri ve eğitsel oyunlar aracılığıyla süreci zenginleştirir. Öğretim süreci boyunca öğrencinin öğrenme durumu sürekli izlenmeli, öğrenciye düzenli geri bildirim verilirken öğrenciden alınan geri bildirimler doğrultusunda öğretim tasarımında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

1.2.5. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

Öğrenme uygulamalarının alana özgü kavramsal ve sosyal-duygusal beceriler, okuryazarlık becerileri ile değer, eğilimler gibi temel bileşenlerle bütünleştirilerek öğrenme deneyimlerine dönüştürülmesi öngörülmektedir. Öğrenme yaşantıları düzenlenirken öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi amacıyla ön değerlendirme yapılması büyük önem taşır. Öğrencilerin sahip oldukları ön bilgi, yaşantı ve deneyimlerin güncel yaşamla ilişkili kavram ve süreçlerle bağlantılandırılması için derse köprü kurma etkinlikleriyle başlanmalıdır. Köprü kurma sürecinde yalnızca ön öğrenmeler ile gerçek yaşam arasında ilişki kurulması değil aynı zamanda dersin alan becerileri arasında da anlamlı bağlantılar oluşturulması dikkate alınmalıdır.

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin kültür ve medeniyetimize yön veren önemli şahsiyetleri tanımaları, bu şahsiyetlerin medeniyetimize katkılarını benimseyerek toplumsal sorunlara çözüm üretme ve topluma katkıda bulunma becerilerini geliştirmeleri amacıyla tasarlanmıştır. Kültür ve medeniyetimize yön verenler dersi öğrenme çıktıları, kavramsal beceriler ve alan becerileri ile yapılandırılmıştır. Bu beceriler ile ilişkili olan okuryazarlık becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler ve değerler öğrenme çıktılarına ulaşılması sürecindeki destekleyici bileşenlerdir. Öğrenme çıktıları ve programlar arası bileşenler, eğilimler, beceriler arası ilişkiler ve disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak öğrenme yaşantıları oluşturulmuştur. Uygulama sürecinde öğretmenlerden bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve sorgulama aşamalarında öğrencilere rehberlik etmeleri, öğrencileri derse katılım ve düşüncelerini paylaşma konusunda desteklemeleri, nitelikli ve fırsat eşitliğinin ön planda olduğu bir öğrenme ortamı düzenlemeleri ve sınıfta paylaşımcı bir rol üstlenmeleri beklenmektedir. Kültür ve medeniyetimize yön verenler dersinde öğrenme yaşantıları düzenlenirken konu ve becerilerin öğretiminde aktif öğrenmeyi destekleyen tümevarımcı bir yaklaşım benimsenmelidir. Öğretmen, öğrencilerin tümevarımcı sorgulama sürecini deneyimleyebilmeleri için onlara çeşitli örnekler ve ipuçları sunmalı, böylece içerik ile becerilere ulaşmalarını kolaylaştıran bir öğretim modeli uygulamalıdır.

Sorgulamaya dayalı öğretim modeli; iş birliği çalışmaları, zihin haritaları, gezi-gözlem, sanal tur, yaratıcı drama, beyin fırtınası, örnek olay, soru-cevap, tartışma gibi yöntem ve tekniklerle desteklenerek zenginleştirilmiş bir süreç şeklinde yürütülmektedir. Kullanılacak öğretim materyallerinin belirlenmesi sürecinde öğrenci ilgi, ihtiyaç ve farklılıkları göz önünde bulundurulmalı; farklı işitsel, görsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli materyaller kullanılmalıdır. Öğretim materyallerinin gerçek yaşamda kendine yer bulan belge, bilgi, doküman, hatıra, çizgi roman, gazete haberi, hikâye kitabı gibi araçlar kapsamında belirlenmesi ve kullanımı diğer bir önemli husustur.

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'na ilişkin öğrenme yaşantılarında gözden kaçırılmaması gereken bir diğer husus içeriğe uygun olacak biçimde değerlerin dâhil edilmesidir. Bu bağlamda öğrencilerin değerleri içselleştirebilmeleri için değerlere uygun davranış geliştirebilecekleri yaşantılar oldukça önemlidir. Bu amaçla öğrencilerin değerlere dayalı katılımcı sınıf ortamlarının oluşturulması ve bu ortamların okul kültürü ile desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca gerekli durumlarda değer açıklama, değer analizi, eylem yoluyla öğrenme, ahlaki ikilem gibi değer öğretimi yaklaşımlarından da yararlanılmalıdır. Değerler yaşantıya aktarılırken millî manevi kültürümüzün ve tarihimizdeki büyük şahsiyetlerin değer öğretimine olumlu etkisinden faydalanılabilir. Değerlere uygun yaşantıların gözlemlenebilmesi ve deneyimlenebilmesi amacıyla okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır.

1.2.6. Farklılaştırma

Farklılaştırmaya yönelik tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından hazır bulunuşluk düzeyi, öğrenme hızı ve öğrenme profillerine göre gruplandırma yapılarak; içerik, süreç, öğrenme ortamı ve ürün boyutlarında uyarlamalar geliştirilerek; esnek öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak; süreç içinde sürekli, geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmelerle izlenip gerekli düzenlemeler yapılarak planlanır ve yürütülür.

Zenginleştirme üst düzey düşünme becerileri gelişmiş, farklı yetenek ve özelliklere sahip olan öğrencilere daha zengin ve derin öğrenme bakış açılarının kazandırılması kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerden oluşmaktadır. Zenginleştirme kısmında öğrenme yaşantılarının hazırlanmasında proje tabanlı öğretim, okul dışı öğrenme ortamlarının kullanımı gibi farklı öğretimsel yöntem ve teknikler kullanılabilir. Zenginleştirme etkinlikleri kapsamında öğrencilerin kendi özgün fikir ve ürünlerini ortaya çıkarmalarını destekleyecek etkinlikler yapılabilir. Öğrenciler kendi ürünlerini geliştirmeleri bağlamında kısa film çekimi, üç boyutlu harita yapımı, dijital sergi, dijital öykü yazımı, dijital içerik üretimi, karikatür çizimi gibi etkinliklerle desteklenebilir. Zenginleştirme sürecinde içerik çerçevesinde daha derinlemesine öğrenmeyi sağlayacak ilgili konulara da yer verilmektedir.

Farklılaştırılmış öğretimin destekleme boyutu, öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrenciler için içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamındaki uyarlamaları kapsar. Bu durum, öğrencilerin öğrenme becerilerinin düşük olduğu anlamına gelmez. Bu öğrenciler derinlemesine düşünme ve problem çözme konusunda yetenekli olabilir. Bu noktada önemli olan, kendi hızlarında ilerleyebilmeleri için gereken zamanı ve desteği almalarıdır.

Destekleme sürecinde öğretim programının amacı öğrencilere temel bilgi ve kavramları anlaşılır ve etkileşimli bir şekilde sunmak, öğrenme sürecini adım adım oluşturarak öğrenci merkezli hâle getirmek, ürün bölümünde öğrencilerin basit ve çeşitli yöntemlerle öğrendiklerini ifade etmelerini sağlamak ve dikkat dağıtıcı unsurları azaltıp öğrenme ortamına teknolojiyi entegre etmektir.

Destekleme yaklaşımı; öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına ve öğrenme hızlarına uygun olarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamını destekleyerek her öğrencinin öğrenme sürecinden en iyi şekilde faydalanmasını hedefler. Burada amaç öğrencilerin performans yönünden sınıftaki akranlarına yetişebilmelerinin desteklenmesidir.

1.3. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ I. DÜZEY

ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. KÜLTÜR VE MEDENİYET	2	12	17
2. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZİN REHBERLERİ	3	16	22
3. BİLİM, DÜŞÜNCE VE TEKNOLOJİ TARİHİMİZDE İZ BIRAKANLAR	2	20	28
4. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZİN SANAT ÖNDERLERİ	2	20	28
Okul Temelli Planlama*		4	5
TOPLAM	9	72	100

KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ II. DÜZEY

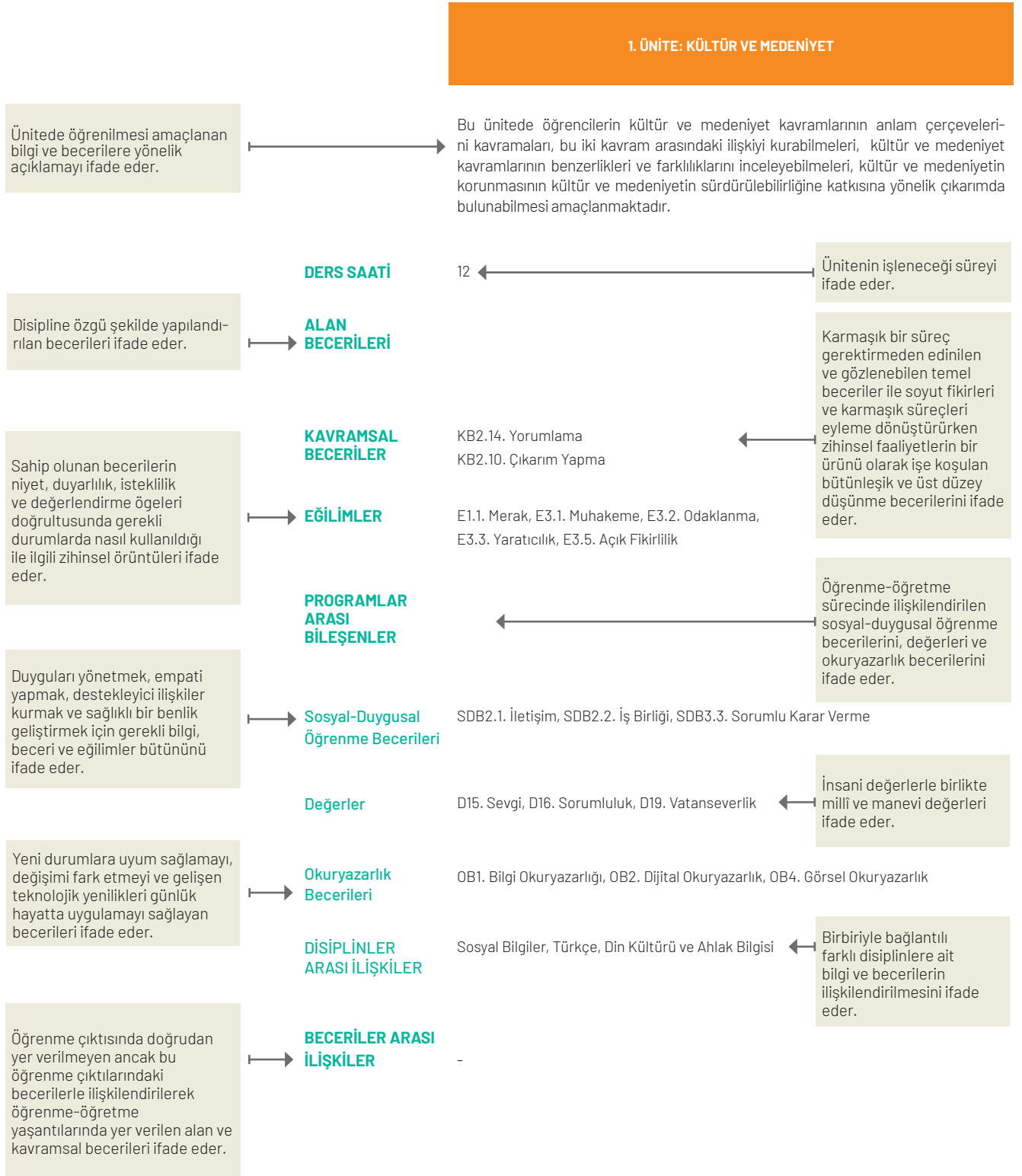
ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. KÜLTÜR VE MEDENİYET	2	12	17
2. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZİN REHBERLERİ	3	14	19
3. BİLİM, DÜŞÜNCE VE TEKNOLOJİ TARİHİMİZDE İZ BIRAKANLAR	2	20	28
4. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZİN SANAT ÖNDERLERİ	2	22	31
Okul Temelli Planlama*		4	5
TOPLAM	9	72	100

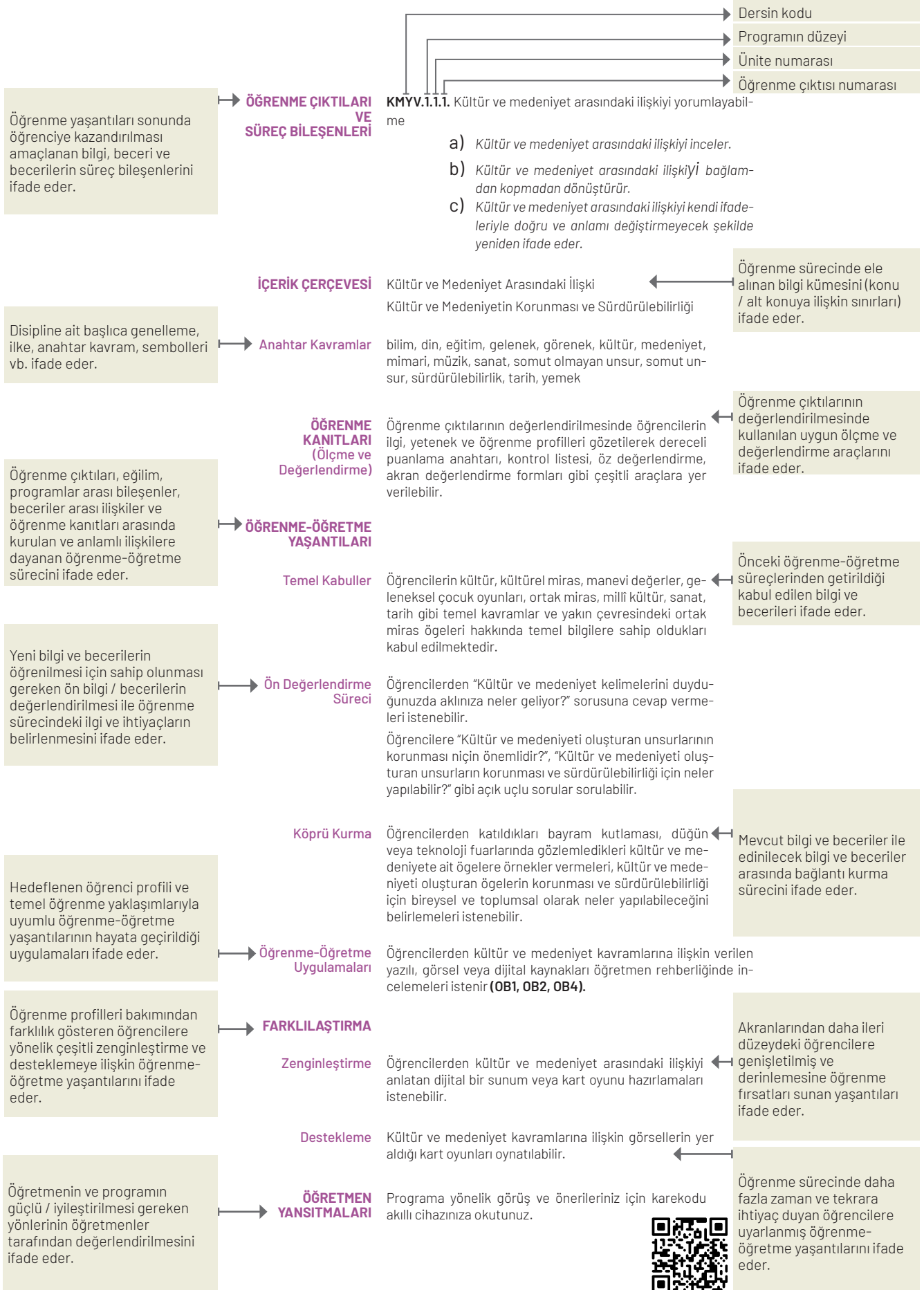
*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri; yerel çalışmalar, sosyal etkinlikler, proje ve okuma çalışmaları, araştırma, gözlem gibi çalışmalar için ayrılan süredir. Söz konusu çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir. Eğitim öğretim yılı başında yapılması kararlaştırılan çalışmalar; okulun, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçları dikkate alınarak yıl içerisinde güncellenebilir.

1.4. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE KİTAP EBADI

DERS KİTABI	FORMA SAYILARI	KİTAP EBADI
KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER I	9-11	19,5 cm x 27,5 cm
KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER II	9-11	19,5 cm x 27,5 cm

1.5. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

2. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTELERİ

2.1. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ I. DÜZEY ÜNİTELERİ

1. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYET

Bu ünite de öğrencilerin kültür ve medeniyet kavramlarının anlam çerçevelerini kavramaları, bu iki kavram arasındaki ilişkiyi kurabilmeleri, kültür ve medeniyet kavramlarının benzerlikleri ve farklılıklarını inceleyebilmeleri, kültür ve medeniyetin korunmasının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine katkısına yönelik çıkarımda bulunabilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

**ALAN
BECERİLERİ**

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.14. Yorumlama
KB2.10. Çıkarım Yapma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**KMYV.1.1.1. Kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi yorumlayabilme**

- a) Kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi inceler.
- b) Kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- c) Kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi kendi ifadeleriyle doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

KMYV.1.1.2. Kültür ve medeniyetin korunmasının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine katkısına yönelik çıkarım yapabilme

- a) Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydalara dair varsayımlarda bulunur.
- b) Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydaları listeler.
- c) Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydaları benzerlik ve farklılıklarıyla karşılaştırır.
- ç) Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine katkısını açıklayan mantıksal önermeler sunar.
- d) Kültür ve medeniyetin korunmasının sürdürülebilirliğe katkısına ilişkin ulaştığı çıkarımları tutarlılık, geçerlilik ve kapsayıcılık ölçütlerine göre değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kültür ve Medeniyet Arasındaki İlişki

Kültür ve Medeniyetin Korunması ve Sürdürülebilirliği

Anahtar Kavramlar

bilim, din, eğitim, gelenek, görenek, kültür, medeniyet, mimari, müzik, sanat, somut olmayan unsur, somut unsur, sürdürülebilirlik, tarih, yemek

ÖĞRENME KANITLARI
(Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme düzeyleri dikkate alınarak dereceli puanlama anahtarı, sunum kontrol listesi, öz değerlendirme, akran değerlendirme formları gibi çeşitli ölçme ve değerlendirme araçları kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi kapsamında kültür ve medeniyetin unsurları, kültürel miras öğelerini tanıtmak amacıyla tanıtım broşürü, canlandırma (drama), dijital sunum veya kültürel mirasın korunmasına yönelik çözüm önerileri içeren bir proje dosyası hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin kültür, kültürel miras, manevi değerler, geleneksel çocuk oyunları, ortak miras, millî kültür, sanat, tarih gibi temel kavramlar ve yakın çevresindeki ortak miras öğeleri hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden "Kültür ve medeniyet kavramlarını duyduğunuzda aklınıza neler geliyor?" sorusuna cevap vermeleri istenebilir.

Öğrencilere "Kültür ve medeniyeti oluşturan unsurların korunması niçin önemlidir?", "Kültür ve medeniyeti oluşturan unsurların korunması ve sürdürülebilirliği için neler yapılabilir?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden katıldıkları bayram kutlaması, düğün veya teknoloji fuarlarında gözlemledikleri kültür ve medeniyete ait öğelere örnekler vermeleri, kültür ve medeniyeti oluşturan öğelerin korunması ve sürdürülebilirliği için bireysel ve toplumsal olarak neler yapılabileceğini belirlemeleri istenebilir.

**Öğrenme-Öğretme
Uygulamaları**

KMYV.1.1.1

Öğrencilerden kültür ve medeniyet kavramlarına ilişkin verilen yazılı, görsel veya dijital kaynakları öğretmen rehberliğinde incelemeleri istenir (**OB1, OB2, OB4**). Kaynakların incelenmesi sürecinde öğrencilerden dil, din, tarih, gelenek ve görenekler, sanat ve mimari, yemek kültürü ve müzik gibi kültürel unsurlara dikkat etmesi istenir. Bu süreçte somut ve somut olmayan kültürel unsurlara değinilir. Vatanseverlik değeri kapsamında millî kimliği tanımanın ve kültürel mirasa sahip çıkmanın toplumsal aidiyet üzerindeki önemini fark etmeleri sağlanır (**D19.2**). Ayrıca eğitim, bilim, şehirleşme, yazı sistemleri, hukuk, teknoloji, üretim ve sanayi ile ticaret gibi medeniyeti oluşturan unsurlara dikkat etmeleri istenir. Bu süreçte öğrencilerin Okul Dışı Öğrenme Platformu'nu (okuldisiogrenme.eba.gov.tr) ziyaret ederek "Okul Dışı Öğrenme Ortamlarını Keşfet" sayfasındaki harita üzerinde yaşadıkları ili seçmeleri ve bu ildeki kültür ve medeniyeti oluşturan unsurları tanıtan sayfaları incelemeleri sağlanır. Öğrencilerden kültür ve medeniyetin özelliklerini ayrı ayrı listelemeleri istenir. Hazırladıkları listeleri "Pazar Yeri" tekniği ile paylaşmaları sağlanabilir. Yazı tahtasına "Kültür" ve "Medeniyet" adı ile iki ana başlık açılır. Öğrencilerden belirledikleri özellikleri bu başlıkların altına yazmaları istenir (**SDB2.1**). Bu aşama, sosyal bilgiler dersinde ele alınan kültür ve medeniyet konularıyla ilişkilendirilebilir. Öğrenciler küçük gruplara ayrılır, kültür ve medeniyet ilişkisini yansıtan farklı tarihî dönemlere ait metin ve görseller üzerinde çalışırlar (**SDB2.2**). İnceledikleri kaynaklardan kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi belirleyerek karşılaştırma tablosuna dönüştürmeleri istenir. Bu aşamada kültürün daha çok toplumsal kimliği ve gelenekleri; medeniyetin ise bilimsel, teknik ve kurumsal gelişmeleri ifade ettiği vurgulanır (**SDB3.3**). Sürecin sonunda öğrencilerden kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi kendi ifadeleriyle doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eden bir metin yazarak sınıfta paylaşmaları istenir (**D16.2**). Metin yazma sürecinde öğrencilerin Türkçe dersinde öğrendikleri noktalama ve yazım kuralları, paragraf ve metin yazma kuralları gibi bilgi ve becerilerden yararlanmaları sağlanabilir. Öğrencilerin süreç boyunca yaptıkları çalışmalar kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden performans görevi kapsamında yaşadıkları çevredeki kültür ve medeniyet unsurlarını araştırmaları ve bir tanıtım broşürü veya dijital sunum hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile çok yönlü olarak değerlendirilir.

KMYV.1.1.2

"Kültür ve medeniyetin korunması ve sürdürülebilirliği neden önemlidir?" gibi sorularla beyin fırtınası yapılır. Öğrenciler kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydalara dair varsayımlarda bulunur. Öğrencilerin ortaya koydukları varsayımlar, herhangi bir eleştiriye tabi tutulmadan kayıt altına alınır. Ortak varsayımlardan hareketle öğrencilerden kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydalara dair uygulamaları listelemeleri ve paylaşmaları istenir (**SDB2.1**). Bu aşamada kültürel mirasın bir emanet olduğu vurgusu yapılır. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersiyle ilişki kurularak "emanet" kavramı ayet ve hadisîşeriflerle açıklanarak millî ve manevi sözlerle (veciz sözler, okuma metinleri vb.) desteklenebilir. Vatanseverlik değeri bağlamında öğrencilerin ülke varlıklarına sahip çıkmanın önemini fark etmeleri sağlanır (**D19.3**). Öğrenciler küçük gruplar oluşturur. Her grup kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarına örnek olan gazete haberini inceler. Bu süreçte yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan yararlanılabilir (**OB1, OB2, OB4**). Öğrencilerden incelenen habere yola çıkarak kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydaların benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırdığı bir köşe yazısı oluşturmaları ve bunları sınıfta paylaşmaları istenir (**SDB2.1**).

Kültür ve medeniyetin korunmasında ve sürdürülebilirliğinde karşılaşılan sorunlar ile ilgili verilen yazılı ve görsel kaynaklar öğretmen rehberliğinde incelenir **(OB1, OB4)**. “Vızıltı 44” tekniği kapsamında öğrenciler dört gruba ayrılarak öğrencilerden kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sunduğu katkıları ifade eden mantıksal önermeler sunmaları istenir. Gruplarda ortaya çıkan önermeler ise “Öğrenme Galerisi” yöntemiyle sunulabilir. Tüm öğrencilerin galerileri inceleyerek kültür ve medeniyetin korunması ve sürdürülebilmesine dair farklı fikirler edinmeleri sağlanır **(E3.5, SDB3.3)**. Öğrencilerin kültür ve medeniyete ait mirasa sevgi duymaları, bu mirasın korunması sürecinde duyarlı davranmaları ve onu gelecek kuşaklara aktarmayı toplumsal bir sorumluluk olarak benimsemeleri sağlanır **(D15.2, D16.2)**. Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürekliliğine sağladığı faydalara ulaştığı çıkarımları tutarlılık, geçerlilik ve kapsayıcılık ölçütlerine göre delillerle değerlendirir. Öğrencilerden “Kültür ve Medeniyet Miras Elçisi” rolü ile belirledikleri bir kültür ve medeniyet unsurunu korumak üzere halkı bilgilendirici bir doğaçlama etkinliği yapmaları istenir **(E1.1, E3.1, E3.2, E3.3)**. Canlandırma süreci gözlem formu veya derecelendirme ölçeği ile değerlendirilebilir.

FARKLIlaştırma

Zenginleştirme Öğrencilerden kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi anlatan dijital bir sunum veya kart oyunu hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden yaşadıkları şehirdeki veya ülkemizdeki risk altındaki kültürel bir mirası (tarihî bir bina, unutulmaya yüz tutmuş bir zanaat vb.) seçerek bir kampanya planlamaları istenebilir. Bu kampanya için afiş, broşür veya sosyal medya içeriği gibi görsel materyaller tasarlanabilir.

Destekleme Kültür ve medeniyet kavramlarına ilişkin görsellerin yer aldığı kart oyunları oynatılabilir. Kültürel mirası konu alan belgesel veya filmler izletilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZİN REHBERLERİ

Bu üniteye öğrencilerin kültür ve medeniyetimizin gelişiminde iz bırakmış, düşünce ve eserleriyle rehberlik etmiş öncü şahsiyetleri (Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi ve Yunus Emre) tanımaları; bu şahsiyetlerin hayatlarına ve etkilerine dair meraka dayalı sorular sormaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin güvenilir kaynaklardan bilgi toplama, topladığı verileri eleştirel bir süzgeçten geçirerek kaydetme ve ulaştığı kanıtlar ışığında kendi özgün ürünlerini oluşturarak paylaşma becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.1. Meraka Dayalı Soru Sorma, SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama, SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.6. Seçicilik, E3.3. Yaratıcılık, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D6. Dürüstlük, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**KMYV.1.2.1. Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında meraka dayalı sorular sorabilme**

- a) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler ile ilgili merak ettiği konuları belirler.
- b) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler ile ilgili merak ettiği konular hakkında sorular sorar.

KMYV.1.2.2. Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında kaynaklardan bilgi toplayabilme

- a) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.
- b) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında belirlediği kaynaklardan ilgili bilgileri bulur.
- c) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında topladığı kaynakların uygunluğunu açıklar.
- ç) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında topladığı bilgileri kaydeder.

KMYV.1.2.3. Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında kanıta dayalı ürün oluşturabilme ve paylaşabilme

- a) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında kanıtlara dayanarak çıkarım yapar.
- b) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında kanıtlardan elde ettiği çıkarım üzerine kişisel görüşünü yansıtan bir ürün oluşturur.
- c) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında oluşturduğu ürünü paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kültür ve Medeniyetimizin Rehberlerini Merak Ediyorum
 Kültür ve Medeniyetimizin Rehberlerini Araştırıyorum
 Kültür ve Medeniyetimizin Rehberlerini Tanıtıyorum

Anahtar Kavramlar

adil paylaşım, Ahilik, cömertlik, Divan-ı Hikmet, erdem, fazilet, hakkaniyetli olma, hakikat, hikmet, kamil insan, marifet, mesnevi, misafirperverlik, şebiarus, tasavvuf, tevazu

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme düzeyleri dikkate alınarak dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme formları gibi çeşitli araçlar kullanılabilir. Öğrencilerden performans görevi kapsamında rehber şahsiyetlerin toplumsal hayata katkılarını yansıtmak amacıyla biyografik zaman şeridi, infografik, dijital hikâye anlatımı veya değer odaklı kısa film taslağı hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin medeniyet, Türk-İslam kültür ve medeniyeti, önemli şahsiyet gibi kavramlar hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere “Türk-İslam kültür ve medeniyetinin gelişmesine katkıda bulunan önemli şahsiyetlerden hangisi veya hangilerini tanıyorsunuz?” sorusu sorulabilir. Öğrencilerden “Türk-İslam kültür ve medeniyetinin gelişmesine katkıda bulunan önemli şahsiyetler hakkında bilgi sahibi olmak neden önemlidir?” sorusunu cevaplamaları istenebilir. Öğrencilerden “Türk-İslam kültür ve medeniyetinin gelişmesine katkıda bulunmuş önemli şahsiyetler hakkında neler biliyorsunuz?” sorusunu cevaplamaları istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi ve Yunus Emre’nin ortaya koyduğu değerlerin günlük yaşamdaki uygulamalarına örnekler vermeleri istenebilir. Öğrencilerden Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi ve Yunus Emre’nin kültür ve medeniyetimize katkıları ile ilgili güncel haberleri incelemeleri istenebilir. Öğrencilerden Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi ve Yunus Emre’nin ortaya koyduğu düşünce ve eserlerin kişisel ve toplumsal gelişimimize ne gibi katkılarda bulunduğuna örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

KMYV.1.2.1

Öğrencilerin Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi, Yunus Emre’nin düşünce ve eserlerini yansıtan yazılı, görsel veya dijital kaynakları öğretmen rehberliğinde incelemeleri sağlanır (**OB1, OB2, OB4**). Bu süreçte öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki “Ortak Miras” konusu ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki “Tasavvufi Yorumlar” konusu arasında ilişki kurmaları sağlanabilir. Öğrencilerden Türk-İslam kültür ve medeniyetine yön veren şahsiyetlerden (Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi ve Yunus Emre) biyografisini incelemek istedikleri kişiyi öğretmen rehberliğinde belirlemeleri beklenir (**E1.1**). Bu aşamada “Köşeleme” tekniği uygulanabilir. Öğrencilerin belirledikleri şahsiyet hakkında kaynaklardan yararlanarak sorular hazırlamaları sağlanır. Bu aşamada öğrenciler iki gruba ayrılarak “Zıt Panel” tekniği uygulanır (**SDB2.2**). Performans görevi olarak öğrencilerden seçtikleri bir şahsiyetin biyografisini infografik şeklinde hazırlamaları ve sınıfta sunmaları istenebilir (**SDB2.1**). Sunum sürecinde öğrencilerin Türkçe dersinde öğrendikleri iletişim becerilerinden faydalanmaları sağlanabilir. Çalışkanlık değeri kapsamında öğrencilerin bilgiye ulaşmada azimli, araştırmacı ve sorgulayıcı davranmaları sağlanır (**D3.3**). Öğrencilerin hazırladıkları sunumlar kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

KMYV.1.2.2

Öğrencilerin kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler (Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi ve Yunus Emre) hakkında bilgi toplayabilecekleri yazılı, görsel veya dijital kaynaklar öğretmen rehberliğinde belirlenir (**OB1, OB2, OB4**). Bu süreçte öğrencilere kaynak seçiminde güvenilirlik ve bilimsellik ölçütlerinin önemi açıklanır (**E3.10**). Öğrenciler küçük gruplara ayrılır ve her grup kültür ve medeniyetimize katkıda bulunan Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi, Yunus Emre’den birini seçer (**E1.1, E1.6**).

Gruplardan seçtikleri şahsiyetin hayatını, düşüncelerini, öğretilerini ve toplumsal etkilerini yazılı, görsel veya dijital kaynaklar aracılığıyla araştırmaları istenir **(SDB2.1, SDB2.2, OB5)**. Bu süreçte öğrencilerin Okul Dışı Öğrenme Platformu'nu (okuldisiogrenme.eba.gov.tr) ziyaret ederek "Okul Dışı Öğrenme Ortamlarını Keşfet" sayfasındaki keşfet arama butonundan kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetlerle ilgili sayfaları incelemeleri istenebilir. Araştırma süreci sonunda öğrencilerden elde ettikleri bilgileri not etmeleri istenir. Öğrencilerin inceledikleri şahsiyetlerin yaşadıkları topluma duydukları sevgi, saygı ve sorumluluk bilinciyle gerçekleştirdikleri hizmetlerin önemini fark etmeleri sağlanır **(D14.3, D15.4, D16.2)**. Toplanan bilgiler, güvenilirliği açısından farklı kaynaklarla karşılaştırılır **(E3.10)**. Öğretmen bilgi toplama konusunda öğrencilere rehberlik eder. Grupların doğruladıkları bilgileri biyografik zaman şeridinde veya bilgi kartlarına not almaları sağlanırken bilimsel araştırma sürecinde dürüstlük ilkesi doğrultusunda bilginin aslına sadık kalmanın ve güvenilir kaynak kullanımının önemi vurgulanır **(D6.2)**. Hazırlanan biyografik zaman şeridi veya bilgi kartları derecelendirme ölçeği ile değerlendirilebilir.

KMYV.1.2.3

Öğrencilerin kültür ve medeniyetimizin gelişmesine katkıda bulunan şahsiyetler hakkında topladıkları bilgi ve kanıtlardan hareketle bu şahsiyetlerin toplum üzerindeki etkilerini tartışmak ve çıkarımlarda bulunmak üzere "Çember Tartışma" tekniği uygulanır **(SDB2.1)**. Öğrencilerden elde ettikleri çıkarımlar doğrultusunda kişisel görüşlerini yansıtan ürün (hikâye, afiş, poster, broşür, kısa belgesel, dijital sunum vb.) oluşturmaları istenir **(E3.3)**. Hazırlanan çalışmalarda ilgili şahsiyetin ortaya koyduğu değer, düşünce ve eserlerin günümüz toplumsal hayatına nasıl yön verebileceği üzerinde durulur. Vatanseverlik değeri bağlamında öğrencilerin kültür ve medeniyetimize rehberlik eden şahsiyetleri tanımanın millî kimliği pekiştirdiğini fark etmeleri sağlanır **(D19.2, SDB3.3)**. Bu aşamada öğrencilerden kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetlerin yaptığı çalışmaları yaşadıkları coğrafya, dönemin düşünce yapısıyla ilişkilendirmeleri istenir. Öğrencilerin bu şahsiyetleri tarihsel bağlamıyla kavrayabilmeleri için yaşadıkları dönemi tarih şeridi üzerinde, faaliyet gösterdikleri çevreyi ise haritalar üzerinde göstermeleri sağlanır. Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında öğrenciler tarafından hazırlanan ürünler sınıfta paylaşılır **(SDB2.1)**. Sınıf veya okul panosunda sergilenebilir. Hazırlanan ürünler derecelendirme ölçeği, sunumlar ise kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden "Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi ve Yunus Emre gibi önemli şahsiyetler günümüzde yaşasaydı hangi toplumsal sorunlara çözüm üretebilirdi?" konulu bir kompozisyon yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden Ahmed Yesevi'nin "Divan-ı Hikmet" adlı eserinden seçilmiş beyitlerin Türk toplumunun değerlerinden hangilerini yansıttığını ifade etmeleri istenebilir.

Öğrencilerden; Yunus Emre'nin tasavvufi düşüncelerini sade bir Türkçe ve şiir diliyle halka ulaştırmasının, Anadolu'da dil birliğinin sağlanması ve Türk kültür kimliğinin korunması üzerindeki etkilerini açıklamaları istenebilir.

Destekleme Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi ve Yunus Emre'nin görsellerinin ve isimlerinin bulunduğu kartlarla eşleştirme oyunu oynatılabilir.

Öğrencilerden Yusuf Has Hacib, Ahmed Yesevi, Ahi Evran, Mevlana Celaleddin Rumi ve Yunus Emre'nin özlü sözlerinden seçtikleri birini afiş hâline getirmeleri istenebilir.

Öğrencilerden Yunus Emre'nin sözlerine yönelik bir hikâye hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: BİLİM, DÜŞÜNCE VE TEKNOLOJİ TARİHİMİZDE İZ BIRAKANLAR

Bu ünite de öğrencilerin Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin (Harizmi, Farabi, Biruni, İbni Sina, Cezeri, Uluğ Bey, Ali Kuşçu, Mimar Sinan ve Kınalızade Ali Efendi) hayatlarını, eserlerini ve bilim dünyasına kazandırdıkları değerleri kapsamlı bir şekilde incelemeleri; bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak farklı kaynaklardan bilgi toplama, verileri doğrulama ve kaydetme becerisi kazanmaları amaçlanmaktadır. Ayrıca bu bilim insanlarının kültür ve medeniyetimize yaptıkları katkıları sorgulayarak ulaştıkları kanıtlar üzerinden eleştirel çıkarımlar yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.6. Seçicilik, E3.3. Yaratıcılık, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D12. Sabır, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.7. Karşılaştırma
KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**KMYV.1.3.1. Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin hayatı ve eserleri hakkında bilgi toplayabilme**

- Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin hayatı ve eserleri hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.*
- Belirlediği kaynakları kullanarak Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetler hakkında bilgilere ulaşır.*
- Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetler hakkında ulaştığı bilgileri farklı kaynaklardan doğrular.*
- Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetler hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.*

KMYV.1.3.2. Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarını sorgulayabilme

- Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarıyla ilgili merak ettiği konuyu tanımlar.*
- Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarıyla ilgili sorular sorar.*
- Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarıyla ilgili bilgi toplar.*
- Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarına ilişkin topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarına ilişkin elde ettiği verilerden hareketle çıkarım yapar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk-İslam Bilim ve Düşünce Havzasında Yetişen Şahsiyetlerin Hayatı ve Eserleri
Türk-İslam Bilim ve Düşünce Havzasında Yetişen Şahsiyetlerin Kültür ve Medeniyetimize Katkıları

Anahtar Kavramlar

Ahlâk-ı Alâî, astronomi, Avicenna, cebir, erdem, estetik, filozof, hattat, mekanik, mimari, Muallim-i Sani, rasathane, rebap, Tıp Kanunu, usturlap

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme düzeyleri dikkate alınarak dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme formları gibi çeşitli araçlardan yararlanılabilir. Bilimsel süreç becerilerini ölçmek amacıyla araştırma günlükleri, anlam çözümleme tabloları ve dijital sunumlar kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi kapsamında Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetleri ve medeniyetimize katkılarını tanıtmak amacıyla bilim insanı tanıtım poster, deney / tasarım raporları, etkileşimli zaman şeridi veya afiş hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin bilim, bilim insanı ve bilimin toplumsal hayata etkileri hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden bilimsel alanda yaptığı çalışmalarla toplumsal hayata katkıda bulunmuş Türk-İslam bilim insanlarına örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilere Harizmi, Farabi, Biruni, İbni Sina, Cezeri, Uluğ Bey, Ali Kuşçu, Mimar Sinan, Kınalızade Ali Efendi ile ilgili açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere “Harizmi, Farabi, Biruni, İbni Sina, Cezeri, Uluğ Bey, Ali Kuşçu, Mimar Sinan ve Kınalızade Ali Efendi’nin ortaya koyduğu çalışmaların etkileri günümüzde günlük yaşamın hangi alanlarında görülmektedir?” sorusu yöneltilerek onlardan bu alanlara ilişkin örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

KMYV.1.3.1

Öğrencilerden Harizmi, Farabi, Biruni, İbni Sina, Cezeri, Uluğ Bey, Ali Kuşçu, Mimar Sinan, Kınalızade Ali Efendi hakkında verilen yazılı ve görsel kaynakları incelemeleri istenir **(OB1, OB4)**. Bu süreçte dijital kaynaklardan yararlanılabilir **(OB2)**. Öğrencilerden gruplar oluşturmaları ve Türk bilim insanlarından birini seçerek hayatı ve eserleri hakkında bilgi toplayabilecekleri kaynakları öğretmen rehberliğinde belirlemeleri istenir **(SDB2.2)**. Bu süreçte çalışkanlık değeri kapsamında grup içinde alınan görev ve sorumluluklarda aktif rol almanın önemi üzerinde durulur **(D3.4)**. Belirlenen kaynaklar üzerinden seçtikleri Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerin hayatı ve başlıca eserleri hakkında bilgi toplamaları sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin ortak mirasımız öğrenme alanıyla, Türkçe dersindeki akademik düşünme dünyası temasıyla, din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde Müslümanların bilim ve kültüre katkısı üniteleriyle ilişki kurması sağlanabilir. Öğrencilerden seçtikleri bilim insanıyla ilgili ulaştıkları bilgileri farklı kaynaklarla karşılaştırarak doğrulamaları istenir **(KB2.7, E3.10)**. Öğrencilerin dürüstlük ilkesi bağlamında ulaştıkları kaynakların doğruluğu ve güvenilirliğini sorgulamaları, bu sayede akademik dürüstlüğün önemini kavramaları sağlanır **(D6.2)**. Bu aşamada öğrencilere bilim insanlarının hayatı, eserleri ve toplumsal yaşama katkıları ile ilgili belgesel izletilebilir, öğrencilerle müze-sanal müze gezisi yapılır **(OB2)**. Bu süreçte incelenen şahsiyetlerin çalışmalarındaki temel motivasyonu oluşturan insana ve topluma duyarlılık göstermenin önemi vurgulanır **(D5.1)**. Farklı kaynaklardan doğruladıkları bilgileri kaydederek bu bilgiler doğrultusunda performans görevi olarak seçtikleri Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyeti tanıtan bir poster hazırlayıp kısa bir sunum yapmaları istenebilir **(SDB2.1, E3.3)**. Bu süreçte sorumluluk değeri bağlamında öğrencilerin görev bilincine sahip olmanın önemini fark etmeleri sağlanır **(D16.3)**. Hazırlanan posterler dereceli puanlama anahtarı, sunumlar ise kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

KMYV.1.3.2

Kültür ve medeniyetimize katkıda bulunan Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetlerle ilgili “Köşeleme” tekniği uygulanır. Sınıfın farklı yerlerine Harizmi, Farabi, Biruni, İbni Sina, Cezeri, Uluğ Bey, Ali Kuşçu, Mimar Sinan ve Kınalızade Ali Efendi adlarının yazılı olduğu kartlar asılır. Öğrencilere “Bu bilim insanlarının günümüz bilim ve teknoloji dünyasındaki gelişmelere etkileri nelerdir?”, “Geçmişteki bu buluşlar, modern bilimsel süreçlerin temellerini nasıl şekillendirmiştir?” gibi üst düzey düşünmeyi destekleyici sorular yöneltilir. Bu aşamada öğrenciler, buluşlar ve modern bilimin doğuşu konularını fen bilimleri ile sosyal bilgiler derslerinde edindikleri öğrenmelerle ilişkilendirir. Öğrencilerden seçtikleri kartın olduğu yerde toplanmaları, bu şahsiyeti seçme nedenlerini ve söz konusu şahsiyetin kültür ve medeniyetimize katkılarıyla ilgili merak ettikleri hususları ifade etmeleri istenir **(OB5, E1.6)**. Ayrıca öğrencilerden Harizmi, Farabi, Biruni, İbni Sina, Cezeri, Uluğ Bey, Ali Kuşçu, Mimar Sinan ve Kınalızade Ali Efendi’nin kültür ve medeniyetimize katkıları ile ilgili merak ettiği bir soruyu bir kâğıda yazmaları istenir **(E1.1, E3.8)**. Hazırlanan sorularla “Pazar Yeri” tekniği uygulanır. Öğrencilerin Harizmi, Farabi, Biruni, İbni Sina, Cezeri, Uluğ Bey, Ali Kuşçu, Mimar Sinan ve Kınalızade Ali Efendi hakkında verilen yazılı ve görsel kaynakları inceleyerek bilgi toplamaları sağlanır **(OB1, OB4)**. Ayrıca bu süreçte dijital kaynaklardan da yararlanılabilir **(OB2)**. Bu aşamada öğrencilerin vatanseverlik değeri kapsamında medeniyetimizin bilimsel mirasını araştırmanın ve anlamının millî kimliğin güçlenmesindeki önemini kavraması sağlanır **(D19.2)**.

Öğrencilerden ulaştıkları bilgilerin doğruluğunu farklı kaynaklardan karşılaştırarak değerlendirmeleri istenir **(E3.10)**. Bu aşamada öğrencilerden bilim, düşünce ve teknoloji tarihinde iz bırakan şahsiyetlerin yaptığı çalışmaları yaşadıkları coğrafya, dönemin zihinsel ve bilimsel yapısı, ait oldukları bilim ve düşünce geleneğiyle ilişkilendirmeleri istenir. Öğrencilerin bu şahsiyetleri tarihsel bağlamıyla kavrayabilmeleri için yaşadıkları dönemi tarih şeridi üzerinde, faaliyet gösterdikleri çevreyi ise haritalar üzerinde göstermeleri sağlanır. Öğrencilerin edindikleri bilgilerden hareketle seçtikleri bilim insanının kültür ve medeniyetimize yaptığı katkılara ilişkin çıkarımlarda bulunmalarını sağlamak amacıyla “Öğrenme Galerisi” tekniği uygulanır **(KB2.10)**. Bu süreçte bilimsel keşiflerin ve eserlerin ortaya çıkmasında sabır değeri bağlamında sergilenen istikrarlı çalışmanın önemini fark etmeleri sağlanır **(D12.3)**. Öğrenme galerisi tekniği ile yapılan çalışmalar anlam çözümleme tablosu veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLIlaştırma

Zenginleştirme Öğrencilerden bilim insanlarının çalışmalarını ve bu çalışmaların tarihsel süreçteki gelişimini kronolojik olarak yansıtan “Kültür ve Medeniyet Kronolojisi” hazırlamaları veya seçtikleri bir bilim insanının mirasını geleceğe taşıyan özgün bir “kişisel zaman kapsülü” oluşturmaları istenebilir.

Öğrencilerden seçtikleri bilim insanlarıyla ilgili bir tanıtım etkinliği düzenlemeleri istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden seçtikleri bir Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetin yaptığı çalışmalarla ilgili belgesel veya film izlemeleri istenebilir.

Öğrencilerden seçtikleri bir Türk-İslam bilim ve düşünce havzasında yetişen şahsiyetin kültür ve medeniyetimize en önemli katkısını anlatan kısa bir hikâye yazmaları istenebilir.

Öğretmen Yansımaları

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZİN SANAT ÖNDERLERİ

Bu ünite öğrencilerin kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderlerinin (Dede Korkut, Kaşgarlı Mahmud, Ali Şir Nevai, Şeyh Hamdullah, Baki, Evliya Çelebi, İtri, İsmail Dede Efendi, Matrakçı Nasuh ve Namık Kemal) yaşamlarını ve eserlerini bilimsel araştırma teknikleriyle incelemeleri; farklı kaynaklar üzerinden bilgi toplama, doğrulama ve veri kaydetme becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Ayrıca sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize yaptıkları katkıları bağlamdan kopmadan örneklerle dönüştürmeleri, bu katkıları nesnel, doğru ve anlamlı değiştirmeyecek bir dille yeniden ifade edebilme yetkinliği kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.6. Bilgi Toplama
KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Türkçe, Görsel Sanatlar, Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.5. Sınıflandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**KMYV.1.4.1. Kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderleri hakkında bilgi toplayabilme**

- a) *Kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderleri hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.*
- b) *Belirlediği kaynakları kullanarak kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderleri hakkında bilgilere ulaşır.*
- c) *Sanat önderleri hakkında ulaştığı bilgileri farklı kaynaklardan doğrular.*
- ç) *Sanat önderleri hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.*

KMYV.1.4.2. Kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize katkılarını yorumlayabilme

- a) *Sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları inceler.*
- b) *Sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları bağlamdan kopmadan dönüştürür.*
- c) *Sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize katkıları kendi cümleleri ile nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kültür ve Medeniyetimize Yön Veren Sanat Önderleri

Sanat Önderlerimizin Kültür ve Medeniyetimize Katkısı

Anahtar Kavramlar

beste, divan edebiyatı, Divanü Lügati't-Türk, hat, hattat, hikâye, hürriyet, makam, mizah, musiki, seyahatname, seyyah, Türkistan, vatan

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme düzeyleri dikkate alınarak derecelendirme ölçeği, performans görevi, sanat portfolyoları, eser çözümlene tabloları, dijital sergiler veya grup içi tartışma gözlem formları vb. ölçme ve değerlendirme araçları kullanılabilir.

Öğrencilere sanat önderlerinin hayatları, eserleri ve medeniyetimize katkılarıyla ilgili bilgi kartları, afiş veya poster hazırlamaya yönelik performans görevi verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin sanat, sanatçı, sanat eseri, sanatın toplum yaşamına etkisi gibi kavram ve konularda temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Sanatçı kime denir?", "Bir sanatçı hangi özelliklere sahip olmalıdır?", "Sanat eseri nedir?", "Bir sanat eserini kalıcı veya uzun ömürlü yapan özellikler nelerdir?" gibi sorular sorulabilir.

Öğrencilere "Sanat önderi denilince aklınıza hangi isimler geliyor?", "Sanat önderlerinin eserleri hakkında neler biliyorsunuz?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere “Bir sanat önderi olsaydınız kimin yerinde olmak isterdiniz?”, “Bir sanat önderinde olması gereken özellikler nelerdir?” gibi sorular sorulabilir.

Öğrencilerden Dede Korkut, Kaşgarlı Mahmud, Ali Şir Nevai, Şeyh Hamdullah, Baki, Evliya Çelebi, İtri, İsmail Dede Efendi, Matrakçı Nasuh, Namık Kemal gibi sanat önderlerinden birini seçerek bu sanat önderinin oluşturduğu eserlerin günlük yaşamımıza ne gibi etkileri olduğuyla ilgili örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları **KMYV.1.4.1**

Öğrencilerden küçük gruplar oluşturarak Dede Korkut, Kaşgarlı Mahmud, Ali Şir Nevai, Şeyh Hamdullah, Baki, Evliya Çelebi, İtri, İsmail Dede Efendi, Matrakçı Nasuh, Namık Kemal’den birini seçmeleri, seçtikleri sanat önderi hakkında bilgi toplamak üzere başvurabilecekleri yazılı, görsel veya dijital kaynakları öğretmen rehberliğinde belirlemeleri istenir **(OB1, OB2, OB4)**. Öğrencilerin belirledikleri kaynaklardan yararlanarak sanat önderinin yaşamına ilişkin bilgilere ulaşmaları konusunda öğrencilere rehberlik edilir **(E3.2)**. Bu süreçte öğrencilerin Okul Dışı Öğrenme Platformu’nu (okuldisiogrenme.eba.gov.tr) ziyaret ederek “Okul Dışı Öğrenme Ortamlarını Keşfet” sayfasındaki keşfet arama butonundan kültür ve medeniyetimizin sanat önderleriyle ilgili sayfaları incelemeleri istenebilir. Bu süreçte sosyal bilgiler dersinin ortak miras öğrenme alanıyla, Türkçe dersinin Türk sanatı, sanat ve estetik temalarıyla, görsel sanatlar dersinin sanatçılar ve eserleri temalarıyla ve müzik dersinin müzik kültürü temalarıyla ilişki kurulabilir. Seçilen şahsiyetlerin eserlerindeki estetik değerlerin fark edilmesi ve bu sanatsal mirasın gelecek kuşaklara aktarılmasının önemi görsel sanatlar dersinin estetik konularıyla ilişkilendirilerek ele alınır. Duyarlılık ve estetik değeri bağlamında öğrencilerin kültürel zenginliklere değer vermenin, sanatsal ve görsel zevkleri hayatın bir parçası hâline getirmenin önemini fark etmeleri sağlanır **(D5.2, D7.3)**. Bu süreçte öğrencilere sanat önderinin hayatına ilişkin belgesel veya film izletilebilir. Öğrencilerden sanat önderleri hakkında kaynaklardan elde ettikleri bilgileri “Büyük Grup Tartışması” tekniğiyle güvenilirlik, güncellik ve bilimsellik açısından değerlendirmeleri istenebilir **(SDB2.1, SDB2.2)**. Çalışmalar esnasında doğru bilgiye ulaşmak için gösterilen akademik çabanın çalışkanlık değerinin bir parçası olduğu vurgulanır **(D3.3)**. Öğrencilerden seçtikleri sanat önderiyle ilgili ulaştıkları bilgileri farklı kaynaklardaki bilgilerle karşılaştırarak doğrulamaları istenir **(E3.10)**. Ayrıca öğrencilerden doğruladıkları bilgilerden hareketle sanat önderlerinin yaşadığı dönem ve eserleriyle ilgili bilgileri tablo, liste veya zaman çizelgesi şeklinde kaydetmeleri istenir. Hazırlanan çalışmalar performans görevi kapsamında bilgi kartına, afişe veya postere dönüştürülerek sınıf panosunda sergilenebilir **(SDB2.1, E3.3)**. Oluşturulan ürünler bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

KMYV.1.4.2

Öğrencilere kültür ve medeniyetimize yön vermiş sanat önderlerimizden Dede Korkut, Kaşgarlı Mahmud, Ali Şir Nevai, Şeyh Hamdullah, Baki, Evliya Çelebi, İtri, İsmail Dede Efendi, Matrakçı Nasuh, Namık Kemal’in eserlerinden kısa bölümlerin yer aldığı yazılı-görsel kaynaklardan bilgiler sunulur **(OB1,OB4)**. Bu süreçte dijital kaynaklardan da yararlanılabilir **(OB2)**. Sunulan yazılı ve görsel kaynaklardan yararlanarak bu sanat önderlerinin kültürümüze getirdiği yenilik ve katkılar öğrenciler tarafından incelenir **(OB9.3)**.

Verilen kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda sanat önderlerinin katkıları “edebiyat, müzik, görsel sanatlar, bilim, folklor” gibi alanlara göre öğrenciler tarafından sınıflandırılarak oluşturulan tabloya kaydedilir **(KB2.5)**. Estetik değer bağlamında görsel sanatlar dersiyle ilişki kurularak sanat önderlerinin eserlerindeki sanatsal ve görsel unsurları hayatın bir parçası hâline getirmenin önemi vurgulanır ayrıca öğrencilere bu mirası korumanın bir sorumluluk ve görev bilinci gerektirdiği fark ettirilir **(D7.3, D16.3)**. Bu aşamada öğrencilerden kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderlerinin yaptığı çalışmaları yaşadıkları coğrafya, dönemin zihinsel ve sanatsal yapısı, ait oldukları sanat ve düşünce geleneğiyle ilişkilendirmeleri istenir. Öğrencilerin bu şahsiyetleri tarihsel bağlamıyla kavrayabilmeleri için yaşadıkları dönemi tarih şeridi üzerinde, faaliyet gösterdikleri çevreyi ise haritalar üzerinde göstermeleri sağlanır. Öğrencilerden sanat önderlerinin eserlerinin kültür ve medeniyetimize katkıları yazılı, sözlü veya görsel olarak yeniden ifade etmeleri istenir **(E3.3)**. Bu aşamada Dede Korkut, Kaşgarlı Mahmud, Ali Şir Nevai, Şeyh Hamdullah, Baki, Evliya Çelebi, İtri, İsmail Dede Efendi, Matrakçı Nasuh, Namık Kemal’in kültür ve medeniyetimize katkıları ile ilgili “İstasyon” tekniği uygulanabilir. Ortaya çıkan ürünler sınıf panosunda sergilenir **(SDB2.1)**. Öğrenci ürünleri, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Sanat önderlerinin tanıtımına yönelik panel düzenlenebilir. Öğrencilerden seçtikleri bir sanat önderinden ilham alarak özgün bir eser veya ürün ortaya koymaları istenebilir.
- Destekleme** Öğrencilere sanat önderleri ve eser isimlerinin yer aldığı eşleştirme kartları ile oyunlar oynatılabilir. Sanat önderlerine ait eserlerin görselleri (hat, tablo, şiir metni vb.) verilerek öğrencilerden bu eserlerin hangi sanat dalına ait olduğunu belirlemeleri istenebilir. Ayrıca anlam çözümleme tablosu oluşturulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTELERİ

2.2. KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ II. DÜZEY ÜNİTELERİ

1. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYET

Bu ünite de öğrencilerin kültür ve medeniyet kavramlarının anlam çerçevelerini kavramaları, bu iki kavram arasındaki ilişkiyi kurabilmeleri, kültür ve medeniyet kavramlarının benzerlikleri ve farklılıklarını inceleyebilmeleri, kültür ve medeniyetin korunmasının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine katkısına yönelik çıkarımda bulunabilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

**ALAN
BECERİLERİ**

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.14. Yorumlama
KB2.10. Çıkarım Yapma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**KMYV.2.1.1. Kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi yorumlayabilme**

- a) Kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi inceler.
- b) Kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- c) Kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi kendi ifadeleriyle doğru ve anlamlı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

KMYV.2.1.2. Kültür ve medeniyetin korunmasının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine katkısına yönelik çıkarım yapabilme

- a) Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydalara dair varsayımlarda bulunur.
- b) Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydaları listeler.
- c) Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydaları benzerlik ve farklılıklarıyla karşılaştırır.
- ç) Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine katkısını açıklayan mantıksal önermeler sunar.
- d) Kültür ve medeniyetin korunmasının sürdürülebilirliğe katkısına ilişkin ulaştığı çıkarımları tutarlılık, geçerlilik ve kapsayıcılık ölçütlerine göre değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kültür ve Medeniyet Arasındaki İlişki

Kültür ve Medeniyetin Korunması ve Sürdürülebilirliği

Anahtar Kavramlar

bilim, din, eğitim, gelenek, görenek, kültür, medeniyet, mimari, müzik, sanat, somut olmayan unsur, somut unsur, sürdürülebilirlik, tarih, yemek

ÖĞRENME KANITLARI
(Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme düzeyleri dikkate alınarak dereceli puanlama anahtarı, sunum kontrol listesi, öz değerlendirme, akran değerlendirme formları gibi çeşitli ölçme ve değerlendirme araçları kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi kapsamında kültür ve medeniyetin unsurları, kültürel miras öğelerini tanıtmak amacıyla tanıtım broşürü, canlandırma (drama), dijital sunum veya kültürel mirasın korunmasına yönelik çözüm önerileri içeren bir proje dosyası hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin kültür, kültürel miras, manevi değerler, geleneksel çocuk oyunları, ortak miras, millî kültür, sanat, tarih gibi temel kavramlar ve yakın çevresindeki ortak miras öğeleri hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden “Kültür ve medeniyet kavramlarını duyduğunuzda aklınıza neler geliyor?” sorusuna cevap vermeleri istenebilir.

Öğrencilere “Kültür ve medeniyeti oluşturan unsurların korunması niçin önemlidir?”, “Kültür ve medeniyeti oluşturan unsurların korunması ve sürdürülebilirliği için neler yapılabilir?” gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden katıldıkları bayram kutlaması, düğün veya teknoloji fuarlarında gözlemledikleri kültür ve medeniyete ait öğelere örnekler vermeleri, kültür ve medeniyeti oluşturan öğelerin korunması ve sürdürülebilirliği için bireysel ve toplumsal olarak neler yapılabileceğini belirlemeleri istenebilir.

**Öğrenme-Öğretme
Uygulamaları**

KMYV.2.1.1

Öğrencilerden kültür ve medeniyet kavramlarına ilişkin verilen yazılı, görsel veya dijital kaynakları öğretmen rehberliğinde incelemeleri istenir **(OB1, OB2, OB4)**. Kaynakların incelenmesi sürecinde öğrencilerden dil, din, tarih, gelenek ve görenekler, sanat ve mimari, yemek kültürü ve müzik gibi kültürel unsurlara dikkat etmesi istenir. Bu süreçte somut ve somut olmayan kültürel unsurlara değinilir. Vatanseverlik değeri kapsamında millî kimliği tanımanın ve kültürel mirasa sahip çıkmanın toplumsal aidiyet üzerindeki önemini fark etmeleri sağlanır **(D19.2)**. Ayrıca eğitim, bilim, şehirleşme, yazı sistemleri, hukuk, teknoloji, üretim ve sanayi ile ticaret gibi medeniyeti oluşturan unsurlara dikkat etmeleri istenir. Bu süreçte öğrencilerin Okul Dışı Öğrenme Platformu'nu (okuldisiogrenme.eba.gov.tr) ziyaret ederek "Okul Dışı Öğrenme Ortamlarını Keşfet" sayfasındaki harita üzerinde yaşadıkları ili seçmeleri ve bu ildeki kültür ve medeniyeti oluşturan unsurları tanıtan sayfaları incelemeleri sağlanır. Öğrencilerden kültür ve medeniyetin özelliklerini ayrı ayrı listelemeleri istenir. Hazırladıkları listeleri "Pazar Yeri" tekniği ile paylaşımları sağlanabilir. Yazı tahtasına "Kültür" ve "Medeniyet" adı ile iki ana başlık açılır. Öğrencilerden belirledikleri özellikleri bu başlıkların altına yazmaları istenir **(SDB2.1)**. Bu aşama, sosyal bilgiler dersinde ele alınan kültür ve medeniyet konularıyla ilişkilendirilebilir. Öğrenciler küçük gruplara ayrılır, kültür ve medeniyet ilişkisini yansıtan farklı tarihî dönemlere ait metin ve görseller üzerinde çalışırlar **(SDB2.2)**. İnceledikleri kaynaklardan kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi belirleyerek karşılaştırma tablosuna dönüştürmeleri istenir. Bu aşamada kültürün daha çok toplumsal kimliği ve gelenekleri; medeniyetin ise bilimsel, teknik ve kurumsal gelişmeleri ifade ettiği vurgulanır **(SDB3.3)**. Sürecin sonunda öğrencilerden kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi kendi ifadeleriyle doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eden bir metin yazarak sınıfta paylaşımları istenir **(D16.2)**. Metin yazma sürecinde öğrencilerin Türkçe dersinde öğrendikleri noktalama ve yazım kuralları, paragraf ve metin yazma kuralları gibi bilgi ve becerilerden yararlanmaları sağlanabilir. Öğrencilerin süreç boyunca yaptıkları çalışmalar kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden performans görevi kapsamında yaşadıkları çevredeki kültür ve medeniyet unsurlarını araştırmaları ve bir tanıtım broşürü veya dijital sunum hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile çok yönlü olarak değerlendirilir.

KMYV.2.1.2

"Kültür ve medeniyetin korunması ve sürdürülebilirliği neden önemlidir?" gibi sorularla beyin fırtınası yapılır. Öğrenciler kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydalara dair varsayımlarda bulunur. Öğrencilerin ortaya koydukları varsayımlar, herhangi bir eleştiriye tabi tutulmadan kayıt altına alınır. Ortak varsayımlardan hareketle öğrencilerden kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydalara dair uygulamaları listelemeleri ve paylaşımları istenir **(SDB2.1)**. Bu aşamada kültürel mirasın bir emanet olduğu vurgusu yapılır. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersiyle ilişki kurularak "emanet" kavramı ayet ve hadisîşeriflerle açıklanarak millî ve manevi sözlerle (veciz sözler, okuma metinleri vb.) desteklenebilir. Vatanseverlik değeri bağlamında öğrencilerin ülke varlıklarına sahip çıkmanın önemini fark etmeleri sağlanır **(D19.3)**. Öğrenciler küçük gruplar oluşturur. Her grup kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarına örnek olan gazete haberini inceler. Bu süreçte yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan yararlanılabilir **(OB1, OB2, OB4)**. Öğrencilerden incelenen habere yola çıkarak kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydaların benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırdığı bir köşe yazısı oluşturmaları ve bunları sınıfta paylaşımları istenir **(SDB2.1)**.

Kültür ve medeniyetin korunmasında ve sürdürülebilirliğinde karşılaşılan sorunlar ile ilgili verilen yazılı ve görsel kaynaklar öğretmen rehberliğinde incelenir **(OB1, OB4)**. “Vızıltı 44” tekniği kapsamında öğrenciler dört gruba ayrılarak öğrencilerden kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sunduğu katkıları ifade eden mantıksal önermeler sunmaları istenir. Gruplarda ortaya çıkan önermeler ise “Öğrenme Galerisi” yöntemiyle sunulabilir. Tüm öğrencilerin galerileri inceleyerek kültür ve medeniyetin korunması ve sürdürülebilirliğine dair farklı fikirler edinmeleri sağlanır **(E3.5, SDB3.3)**. Öğrencilerin kültür ve medeniyete ait mirasa sevgi duymaları, bu mirasın korunması sürecinde duyarlı davranmaları ve onu gelecek kuşaklara aktarmayı toplumsal bir sorumluluk olarak benimsemeleri sağlanır **(D15.2, D16.2)**. Kültür ve medeniyeti koruma uygulamalarının kültür ve medeniyetin sürdürülebilirliğine sağladığı faydalara ulaştığı çıkarımları tutarlılık, geçerlilik ve kapsayıcılık ölçütlerine göre delillerle değerlendirir. Öğrencilerden “Kültür ve Medeniyet Miras Elçisi” rolü ile belirledikleri bir kültür ve medeniyet unsurunu korumak üzere halkı bilgilendirici bir doğaçlama etkinliği yapmaları istenir **(E1.1, E3.1, E3.2, E3.3)**. Canlandırma süreci gözlem formu veya derecelendirme ölçeği ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden kültür ve medeniyet arasındaki ilişkiyi anlatan dijital bir sunum veya kart oyunu hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden yaşadıkları şehirdeki veya ülkemizdeki risk altındaki kültürel bir mirası (tarihî bir bina, unutulmaya yüz tutmuş bir zanaat vb.) seçerek bir kampanya planlamaları istenebilir. Bu kampanya için afiş, broşür veya sosyal medya içeriği gibi görsel materyaller tasarlanabilir.

Destekleme Kültür ve medeniyet kavramlarına ilişkin görsellerin yer aldığı kart oyunları oynatılabilir. Kültürel mirası konu alan belgesel veya filmler izletilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZİN REHBERLERİ

Bu üniteye öğrencilerin kültür ve medeniyetimizin inşasında ve gelişiminde öncü rol üstlenmiş rehber şahsiyetlerin (Şeyh Edebali, Hacı Bektaş Veli , Hacı Bayram Veli ve Akşemseddin) hayatlarına dair merakla dayalı sorular sormaları; bu sorulara yanıt ararken güvenilir kaynakları belirleme, bilgiyi doğrulama ve sistemli bir şekilde kaydetme becerisi kazanmaları amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin ulaştıkları bilgiler üzerinden çıkarımlar yapmaları ve bu çıkarımları kullanarak kişisel bakış açılarını yansıtan özgün ürünler oluşturup paylaşımları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.1. Meraka Dayalı Soru Sorma, SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama, SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.1. Muhakeme, E3.3. Yaratıcılık, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D1. Adalet, D5. Duyarlılık, D10. Mütevazılık, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**KMYV.2.2.1. Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında meraka dayalı sorular sorabilme**

- a) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler ile ilgili merak ettiği konuları belirler.
- b) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler ile ilgili merak ettiği konular hakkında sorular sorar.

KMYV.2.2.2. Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında kaynaklardan bilgi toplayabilme

- a) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.
- b) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında belirlediği kaynaklardan ilgili bilgileri bulur.
- c) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.
- ç) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında topladığı bilgileri kaydeder.

KMYV.2.2.3. Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında kanıta dayalı ürün oluşturabilme ve paylaşabilme

- a) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında kanıtlara dayanarak çıkarım yapar.
- b) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında kanıtlardan elde ettiği çıkarım üzerine kişisel görüşünü yansıtan bir ürün oluşturur.
- c) Kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetler hakkında oluşturduğu ürünü paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kültür ve Medeniyetimizin Rehberlerini Merak Ediyorum
 Kültür ve Medeniyetimizin Rehberlerini Araştırıyorum
 Kültür ve Medeniyetimizin Rehberlerini Tanıtıyorum

Anahtar Kavramlar

ahilik, fetih, adalet, bilgelik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme düzeyleri dikkate alınarak dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme formları gibi çeşitli araçlar kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi kapsamında rehber şahsiyetlerin toplumsal katkılarını ve evrensel değerlerini (sevgi, adalet, tevazu vb.) yansıtmak amacıyla afiş, poster, karikatür, tanıtım broşürü veya dijital hikâye anlatımı hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin kültür, millî kültür, medeniyet, Türk-İslam kültür ve medeniyeti, önemli şahsiyet gibi kavramlar hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Kültür ve medeniyetimize rehberlik eden şahsiyetlerden hangisini veya hangilerini tanıyorunuz?" sorusu yöneltilebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere yakın çevrelerinde, sokak isimlerinde, kültür merkezlerinde veya okullarda Şeyh Edebali, Hacı Bektaş Veli, Hacı Bayram Veli ve Akşemseddin isimleriyle karşılaşp karşılaşmadıkları sorulabilir. Varsa buna dair örnekler vermeleri, bu isimlerin ilgili yerlere verilme nedenleri hakkında öğrencilerin düşüncelerini paylaşmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları **KMYV.2.2.1**

Öğrencilere Şeyh Edebali, Hacı Bektaş Veli ve Akşemseddin'in görselleri ve özlü sözleri sunulur **(OB1, OB4)**. Bu süreçte dijital kaynaklar da kullanılabilir **(OB2)**. "Bu kişilerin ortak özelliği ne olabilir?" gibi sorular üzerinden öğrencilerin merakı uyandırılır **(E1.1)**. Öğrencilerden kültür ve medeniyetimize katkıda bulunmuş şahsiyetler hakkında sahip oldukları bilgileri paylaşmaları, akıllarına gelen kavramları sınıf tahtasında oluşturulan kelime bulutuna yazmaları ayrıca kültür ve medeniyetimize rehberlik eden bu şahsiyetler hakkında merak ettikleri konuları belirlemeleri istenir **(E1.1)**. Öğrencilerden merak ettikleri konulara dair "5N1K" tekniğini kullanarak sorular hazırlamaları istenir **(E3.8)**. Hazırlanan sorular doğrultusunda "Zıt Panel" tekniği uygulanır **(SDB2.1)**. "Bu şahsiyetlerin toplumsal birlik, millî bilinç ve ahlaki değerler açısından günümüze mesajları nelerdir?" sorusu sınıfta değerlendirilir, öğrencilere vatanseverlik, sorumluluk gibi değerlerin önemi fark ettirilir **(D16.2, D19.1)**. Öğrencilerden seçtikleri şahsiyet için ürettikleri sorularla örnek bir "soru-cevap poster" hazırlamaları istenir **(SDB2.1)**. Hazırlanan soru-cevap posterleri dereceli puanlama anahtarı veya derecelendirme ölçekleriyle değerlendirilebilir.

KMYV.2.2.2

Öğretmen rehberliğinde kültür ve medeniyetimize rehberlik eden şahsiyetlerden Şeyh Edebali, Hacı Bektaş Veli, Hacı Bayram Veli ve Akşemseddin hakkında bilgi toplanacak yazılı, görsel veya dijital kaynaklar belirlenir **(OB1, OB2, OB4)**. Bu süreçte öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin ortak miras, Türkçe dersinin lider ruhlar temasıyla ,din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin tasavvufi yorumlar konularıyla ilişki kurması sağlanabilir. Bu süreçte öğrencilerin Okul Dışı Öğrenme Platformu'nu (okuldisiogrenme.eba.gov.tr) ziyaret ederek "Okul Dışı Öğrenme Ortamlarını Keşfet" sayfasındaki keşfet arama butonundan kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetlerle ilgili sayfaları incelemeleri istenebilir. Öğretmen tarafından bu şahsiyetlerin yalnızca tarihî figürler olmadığı; aynı zamanda Türkçenin, dayanışma kültürünün, bilimin ve maneviyatın temsilcileri olarak kültürel sembol niteliği taşıdığı açıklanır **(D1.2, D5.1, D10.3, D15.1)**. Bu süreç sosyal bilgiler ile din kültürü ve ahlak bilgisi derslerindeki vatanseverlik temalarıyla ilişkilendirilebilir. Vatanseverlik değeri kapsamında öğrencilerin millî kimliği tanınmanın önemini fark etmeleri sağlanır **(D19.2)**. Belirlenen kaynaklar üzerinden öğrenciler seçtikleri şahsiyetin hayatı, temel felsefesi, eserleri ve medeniyetimize katkılarına ilişkin bilgiler bulunur **(OB1, OB4)**. Öğrencilerden seçtikleri şahsiyet ile ilgili ulaştıkları bilgileri farklı türden kaynakla karşılaştırarak doğrulamaları istenir **(E3.10)**. Öğrencilerin seçtikleri şahsiyet ile ilgili doğruladıkları bilgileri bilgi kartları hazırlayarak bu kartlara kaydetmeleri sağlanır. Bu aşamada sorumluluk değeri kapsamında üzerine düşen görevleri yerine getirirken özverili davranmanın önemini fark eder **(D16.3)**. Öğrencilerden performans görevi olarak ulaştıkları bilgilerden hareketle araştırdıkları şahsiyetlerden birini tanıtan afiş veya poster hazırlamaları istenebilir. Bu aşamada "Öğrenme Galerisi" tekniği kullanılabilir **(SDB2.2)**. Yapılan çalışmalar dereceli puanlama anahtarı veya derecelendirme ölçekleriyle değerlendirilebilir.

KMYV.2.2.3

Öğrencilerden Şeyh Edebali, Hacı Bektaş Veli, Hacı Bayram Veli ve Akşemseddin'in hayatı, eserleri ve temel felsefeleri ile ilgili verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar üzerinden bu şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarına ilişkin çıkarımda bulunmaları istenebilir (**OB1, OB2, OB4, E3.1**). Bu kapsamda din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki ahlak konularıyla ilişkilendirme yapılarak bu şahsiyetlerin temsil ettiği insan sevgisi, adalet, ilim, birlik ve beraberlik, tevazu gibi evrensel değerlerin önemi vurgulanır. Böylece öğrencilerin bu değerlerin toplumsal ve bireysel hayattaki yerini fark etmeleri sağlanır (**D1.2, D5.1, D10.3, D15.1**). Bu aşamada öğrencilerden kültür ve medeniyetimizin gelişimine rehberlik eden şahsiyetlerin yaptığı çalışmaları yaşadıkları coğrafya, dönemin düşünce yapısıyla ilişkilendirmeleri istenir. Öğrencilerin bu şahsiyetleri tarihsel bağlamıyla kavrayabilmeleri için yaşadıkları dönemi tarih şeridi üzerinde, faaliyet gösterdikleri çevreyi ise haritalar üzerinde göstermeleri sağlanır. Öğrencilerden gruplara ayrılarak yaptıkları çıkarımlardan hareketle bu şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarını tanıtan afiş, karikatür, hikâye, şiir veya tanıtım broşürü vb. ürünler oluşturmaları istenir (**E2.2, E3.3, SDB2.1**). Bu aşamada "İstasyon" tekniği uygulanabilir. Öğrencilerin hazırladıkları ürünler sınıfta sunulur. Oluşturulan ürünler sınıf veya okul panolarında sergilenir. Hazırlanan ürünler dereceli puanlama anahtarı veya derecelendirme ölçekleriyle değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden seçtikleri bir şahsiyetin hayatı, eserleri, kültür ve medeniyetimize katkılarıyla ilgili hayali bir röportaj yapmaları ve bu röportajı dijital bir hikâyeye dönüştürmeleri istenebilir.

Öğrencilerden Akşemseddin'in İstanbul'un fethindeki rolü üzerine araştırma yapmaları ve fethi katkılarıyla ilgili bir sunum hazırlayıp sunmaları istenebilir.

Öğrencilerden seçtikleri bir şahsiyetin eserlerinde yer verdiği değerleri belirleyerek bu değerlerin topluma etkileri konusunda kompozisyon yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere Şeyh Edebali, Hacı Bektaş Veli, Hacı Bayram Veli ve Akşemseddin ile ilgili bir belgesel izletildikten sonra öğrencilerden bu şahsiyetlerin hangi alanlarda çalışmalar yaptıklarına dair görüşlerini sınıfta paylaşmaları istenir.

Öğrencilerden Şeyh Edebali, Hacı Bektaş Veli, Hacı Bayram Veli ve Akşemseddin hakkında aile büyükleri ile görüşme yapmaları ve elde ettikleri bilgileri sınıfta sözlü veya yazılı olarak paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerin belirleyeceği bir şahsiyetin özlü sözlerinin yer aldığı pano çalışmaları yapılır.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: BİLİM, DÜŞÜNCE VE TEKNOLOJİ TARİHİMİZDE İZ BIRAKANLAR

Bu üniteye öğrencilerin keşif ve icatlarıyla bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetleri (Kâtip Çelebi, Cahit Arf, Halil İnalcık, Mehmet Fuat Köprülü, Feza Gürsey, Oktay Sinanoğlu, Fuat Sezgin, Teoman Duralı, Ali Fuat Başgil, Nurettin Topçu, Nuri Demirağ, Özdemir Bayraktar ve İlber Ortaylı) tanımaları; bu şahsiyetlerin hayatları ve çalışmaları hakkında bilimsel bir disiplinle araştırma yapma, bilgi toplama, topladığı bilgileri doğrulama ve kaydetme becerisi kazanmaları amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin kültür ve medeniyetimize bilim, düşünce ve teknoloji alanında yön veren şahsiyetleri belirleyerek bu şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize yaptıkları katkılar hakkında sorgulama yapmaları, bilgi toplamaları, ulaştıkları bilgilerin doğruluğunu değerlendirmeleri ve bu bilgiler ışığında çıkarımlarda bulunmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.6. Bilgi Toplama
KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E1.6. Seçicilik, E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**KMYV.2.3.1. Bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetlerin hayatı ve çalışmaları hakkında bilgi toplayabilme**

- a) *Bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetlerin hayatı ve çalışmaları hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.*
- b) *Belirlediği kaynakları kullanarak bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetlerin hayatı ve çalışmaları hakkındaki bilgilere ulaşır.*
- c) *Bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetlerin hayatı ve çalışmaları hakkında ulaştığı bilgileri farklı kaynaklardan doğrular.*
- ç) *Bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetlerin hayatı ve çalışmaları hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.*

KMYV.2.3.2. Bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkılarını sorgulayabilme

- a) *Kültür ve medeniyetimize bilim, düşünce ve teknoloji alanında katkıda bulunan şahsiyetleri belirler.*
- b) *Belirlediği şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkıları hakkında sorular sorar.*
- c) *Belirlediği şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkıları hakkında bilgi toplar.*
- ç) *Belirlediği şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkıları hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- d) *Belirlediği şahsiyetlerin kültür ve medeniyetimize katkıları hakkında topladığı bilgileri kullanarak çıkarım yapar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bilim, Düşünce ve Teknoloji Tarihimizde İz Bırakanların Hayatı ve Eserleri

Bilim, Düşünce ve Teknoloji Tarihimizde İz Bırakanların Kültür ve Medeniyetimize Katkıları

Anahtar Kavramlar

Arf Teoremi, atlas, bilim tarihi, Büyük Gök Okulu, Cihannüma, girişimcilik, İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi, kuramsal fizik, Tarihçilerin Kutbu

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme düzeyleri dikkate alınarak dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme formları gibi çeşitli araçlardan yararlanılabilir. Bilimsel süreç becerilerini ölçmek amacıyla araştırma günlükleri, anlam çözümleme tabloları, argüman haritaları ve dijital sunumlar kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi kapsamında bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetleri ve bu şahsiyetlerin katkılarını tanıtmak amacıyla bilim insanı tanıtım kartları, etkileşimli zaman şeridi, afiş veya poster hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin bilim, bilim insanı, teknoloji, tarih, düşünür, icat gibi temel kavramlar hakkında ön bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Geçmişte yapmış olduğu bilimsel çalışmalarla tarihte iz bırakmış bilim insanlarından hangilerini tanıyorsunuz?", "Bir bilim insanı hangi özelliklere sahip olmalıdır?", "Bir bilim insanının veya mucidin yaptığı bir çalışma toplumun hayatını nasıl değiştirebilir?" gibi açık uçlu sorular yöneltilerek öğrencilerin düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere “Yaşadığınız çevrede yaşamış, bilim, düşünce ve teknoloji alanında çalışmalar yapmış kişiler hakkında neler biliyorsunuz?”, “Teknolojik ürünler günlük hayatımızda bize ne gibi kolaylıklar sağlamaktadır?”, “Hayatınızı kolaylaştıracak nasıl bir ürün tasarladınız?” gibi açık uçlu sorular yöneltilerek öğrencilerin düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları **KMYV.2.3.1**

Bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetlerden Kâtip Çelebi, Cahit Arf, Halil İncelik, Mehmet Fuat Köprülü, Feza Gürsey, Oktay Sinanoğlu, Fuat Sezgin, Teoman Duralı, Ali Fuat Başgil, Nurettin Topçu, Nuri Demirağ, Özdemir Bayraktar ve İlber Ortaylı hakkında yazılı, görsel veya dijital kaynaklar öğretmen rehberliğinde belirlenir **(OB1, OB2, OB4)**. Öğrencilerden bilgi toplamaları amacı ile bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan Kâtip Çelebi, Cahit Arf, Halil İncelik, Mehmet Fuat Köprülü, Feza Gürsey, Oktay Sinanoğlu, Fuat Sezgin, Teoman Duralı, Ali Fuat Başgil, Nurettin Topçu, Nuri Demirağ, Özdemir Bayraktar ve İlber Ortaylı şahsiyetlerinden birini seçmeleri istenir. Öğrencilerden belirlenen kaynaklar üzerinden seçtikleri şahsiyetin hayatı, fikir ve düşünceleri, eserleri, bilim, düşünce ve teknoloji tarihimize katkılarına ilişkin bilgiler toplamaları istenir **(OB1, OB4)**. Bu süreçte öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin ortak mirasımız öğrenme alanıyla, Türkçe dersindeki akademik düşünme dünyası temasıyla din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde Müslümanların bilim ve kültüre katkısı üniteleriyle ilişki kurması sağlanabilir. Bu aşamada “Vızıltı 22” tekniği uygulanarak öğrencilerin topladıkları bilgiler konusunda tartışmaları sağlanabilir. Öğrencilerden seçtikleri şahsiyet ile ilgili ulaştıkları bilgileri farklı türden kaynakla karşılaştırarak doğrulamaları istenir **(E3.10)**. Öğrencilerden doğruladıkları bilgileri “Bilim İnsanı Tanıtım Kartı”na kaydetmeleri istenir. Araştırma sürecinde bu şahsiyetlerin başarılarının arkasındaki çalışkanlık, azim, kararlılık, sabır gibi değerlere dikkat çekilir **(D3.1, D3.3, D12.3)**. Vatanseverlik değeri bağlamında öğrencilerin kültürümüzün korunması ve geliştirilmesinde bilim ve düşünce insanlarının üstlendikleri rollerin önemini fark etmeleri sağlanır **(D19.1)**. Öğrencilerin hazırladıkları “Bilim İnsanı Tanıtım Kartları”nı sınıfta paylaşmaları sağlanır **(SDB2.1)**. Performans görevi kapsamında hazırlanan ürünler sınıf panosunda oluşturulacak “Bilim, Düşünce ve Teknoloji Tarihimizde İz Bırakanlar” köşesinde sergilenebilir **(E3.3)**. Performans görevi olarak bilim ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetleri tanıtmaya yönelik afiş veya poster hazırlamaları istenebilir. Performans görevi kapsamında hazırlanan afiş ve posterler gözlem formu veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

KMYV.2.3.2

Öğrencilerden öğretmen rehberliğinde gruplar oluşturarak kültür ve medeniyetimize bilim, düşünce ve teknoloji alanında katkıda bulunan şahsiyetlerden birini belirlemeleri istenir **(SDB2.2, E1.6, E2.2)**. Öğrencilerin belirledikleri şahsiyetin kültür ve medeniyetimize katkılarıyla ilgili “5N1K” tekniğini kullanarak sorular oluşturmaları ve bu soruları “soru kartlarına” dönüştürmeleri sağlanır **(E3.8)**. Öğrencilerin hazırladıkları sorulardan hareketle bilim insanlarımızın bilim, düşünce ve teknoloji tarihimize katkılarına ilişkin kaynaklardan bilgi toplamaları sağlanır **(OB1)**. Bu süreçte dijital kaynaklardan da yararlanılabilir **(OB4)**. Bu aşamada öğrencilerin vatanseverlik değeri bağlamında bilim insanlarımızın bilim, düşünce ve teknoloji tarihimize katkılarını araştırmanın önemini fark etmeleri sağlanır **(D19.2)**.

Bu aşamada öğrencilerden bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetlerin yaptığı çalışmaları yaşadıkları coğrafya, dönemin zihinsel ve bilimsel yapısı, ait oldukları bilim ve düşünce geleneğiyle ilişkilendirmeleri istenir. Öğrencilerin bu şahsiyetleri tarihsel bağlamıyla kavrayabilmeleri için yaşadıkları dönemi tarih şeridi üzerinde, faaliyet gösterdikleri çevreyi ise haritalar üzerinde göstermeleri sağlanır.

Öğrencilerden ulaştıkları bilgilerin doğruluğunu farklı kaynaklardan karşılaştırarak değerlendirmeleri istenir. Kaynaklardan edinilen bilgilerden hareketle bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizdeki şahsiyetlerin yönetim, hukuk, sanat, sosyal hayat, ekonomi gibi alanlarda medeniyetimize olan katkıları hakkında sınıfta “Büyük Grup Tartışması” yoluyla çıkarımlar yapılır (**SDB2.1, SDB2.2**). Öğrencilerden bilim, düşünce ve teknoloji tarihine önemli katkılarda bulunmuş şahsiyetler hakkında edindikleri çıkarımları içeren bir afiş, broşür veya poster hazırlayıp sınıfta sunmaları istenebilir (**SDB3.3, OB4, E3.3**). Hazırlanan ürünler kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLIlaştırma

Zenginleştirme Öğrencilerden seçtikleri bir bilim insanının yerine kendilerini koyarak günümüzdeki genç bilim insanlarına veya girişimcilere hitaben kendi ideallerini, motivasyon kaynaklarını, başarıya giden yoldaki tecrübelerini ve Türkiye’nin geleceği için tavsiyelerini içeren bir mektup yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden çalışmalarının önemli bir kısmını yurt dışında yürütmüş veya uluslararası alanda büyük etki yaratmış bir ismi seçmeleri istenir. Bu bilim insanının hangi ülkelerde ve bilimsel kuruluşlarda çalışmalar yaptığı, çalışmalarının neler olduğu ile ilgili bir ürün oluşturmaları istenebilir.

Destekleme Öğretmen tarafından belirlenmiş bir genel ağ sitesi öğrencilere verilir. Öğrencilerden sadece bu sitedeki bilgileri kullanarak listedeki bir bilim insanı hakkında üç önemli bilgi bulup defterlerine yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden seçtikleri üç bilim, düşünce ve teknoloji tarihimizde iz bırakan şahsiyetin kültür ve medeniyetimize sağladığı üç katkısı maddeler hâlinde yazmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZİN SANAT ÖNDERLERİ

Bu üniteye öğrencilerin kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderleri (Fuzuli, Karacaoğlan, Hacı Arif Bey, Fatma Aliye Hanım, Mimar Kemâleddin Bey, Mehmet Âkif Ersoy, Ziya Gökalp, Necmeddin Okyay, Ömer Seyfettin, Yahya Kemal Beyatlı, Halide Edip Adivar, Âşık Veysel Şatıroğlu, Sadettin Kaynak, Ahmet Hamdi Tanpınar, Necip Fazıl Kısakürek, Turgut Cansever, Nevzat Atlığ, Niyazi Sayın, Sezai Karakoç ve Neşet Ertaş) hakkında bilgi toplayabilecekleri kaynakları belirmeleri, belirledikleri kaynaklardan bilgi toplamaları ve topladıkları bilgileri farklı kaynaklarla karşılaştırarak kaydetmeleri amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize yaptıkları katkıları bağlamdan kopmadan örneklerle dönüştürmeleri; bu katkıları nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek bir dille yeniden ifade edebilme yetkinliği kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.6. Bilgi Toplama
KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E3.1. Muhakeme, E3.3. Yaratıcılık, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar, Müzik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**KMYV.2.4.1. Kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderleri hakkında bilgi toplayabilme**

- a) *Kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderleri hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.*
- b) *Belirlediği kaynakları kullanarak kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderleri hakkında bilgilere ulaşır.*
- c) *Sanat önderleri hakkında ulaştığı bilgileri farklı kaynaklardan doğrular.*
- ç) *Sanat önderleri hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.*

KMYV.2.4.2. Kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize katkılarını yorumlayabilme

- a) *Kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkılarını inceler.*
- b) *Sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkılarını bağlamdan kopmadan dönüştürür.*
- c) *Sanat önderlerinin kültür ve medeniyetimize katkılarını kendi cümleleri ile nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kültür ve Medeniyetimize Yön Veren Sanat Önderleri
Sanat Önderlerimizin Kültür ve Medeniyetimize Katkıları

Anahtar Kavramlar

arkeoloji, bestekâr, beşerî aşk, Birinci Ulusal Mimarlık Akımı, divan edebiyatı, hikâye, İstiklâl Marşı, kadın hakları, millî şair, Sanayi-i Nefise Mektebi, restorasyon, şehir planlamacılığı, Türk popüler müziği

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme düzeyleri dikkate alınarak dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme formları gibi çeşitli araçlar kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi kapsamında sanat önderlerinin eserleri veya medeniyetimize katkılarını tanıtmak amacıyla afiş, poster, proje dosyası, dijital içerik veya karşılaştırmalı analiz tablosu hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Sanatçıların toplumun bir parçası olduğuna, sanat eserlerinin (türküler, şiirler, mimari yapılar vb.) toplumun ortak kültürel özelliklerini yansıttığına ve toplumsal birliği güçlendiren önemli bağlar kurduğuna dair öğrencilerin temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden çevrelerinde gözlemledikleri ve toplumsal birliği güçlendirdiğini düşündükleri kültürel öğelere (düşünlerde söylenen bir türkü, millî bayramlarda okunan bir şiir vb.) örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilere "Sanatçıların ve meydana getirdikleri eserlerin kültür ve medeniyetimizin gelişimine olan katkıları hakkında neler biliyorsunuz?" sorusu yöneltilebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden “Sizce bir şair, yazar veya müzisyen eserlerini üretirken içinde yaşadığı toplumun hangi özelliklerinden etkilenir?”, “Sanatçılar eserlerinde neden toplumun duygularını, düşüncelerini ve yaşadıklarını anlatma ihtiyacı duyarlar?” gibi soruları cevaplamaları istenebilir.

Öğrencilerden “Ailenizde veya çevrenizde herkesin bildiği ve birlikte söylediği bir türkü veya şarkı var mı?”, “Bu tür eserler insanların bir araya gelmesini ve aynı duyguları paylaşmasını sağlamada nasıl bir etkiye sahiptir?” gibi soruları cevaplamaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

KMYV.2.4.1

Öğrencilerden küçük gruplar oluşturarak kültür ve medeniyetimize yön veren (Fuzuli, Karacaoğlan, Hacı Arif Bey, Fatma Aliye Hanım, Mimar Kemâleddin Bey, Mehmet Âkif Ersoy, Ziya Gökalp, Necmeddin Okyay, Ömer Seyfettin, Yahya Kemal Beyatlı, Halide Edip Adivar, Âşık Veysel Şatıroğlu, Sadettin Kaynak, Ahmet Hamdi Tanpınar, Necip Fazıl Kısakürek, Turgut Cansever, Nevzat Atlığ, Niyazi Sayın, Sezai Karakoç ve Neşet Ertaş) bir sanat önderini seçmeleri; seçtikleri sanat önderinin hayatı, eserleri hakkında bilgi toplamak üzere başvurabilecekleri yazılı, görsel veya dijital kaynakları öğretmen rehberliğinde belirlemeleri istenir **(OB1, OB2, OB4)**. Belirlenen kaynaklar üzerinden seçilen sanat önderinin hayatı, eserleri ve çalışmalarıyla ilgili bilgi toplanır **(OB1, OB2)**. Bu süreçte sosyal bilgiler dersinin ortak miras öğrenme alanıyla, Türkçe dersinin Türk sanatı, sanat ve estetik temalarıyla, görsel sanatlar dersinin sanatçılar ve eserleri temalarıyla ve müzik dersinin müzik kültürü temalarıyla ilişki kurulabilir. Ayrıca sanat önderlerini tanımının ve eserlerine sahip çıkmanın gerekliliğiyle ilgili beyin fırtınası yapılır **(SDB2.1)**. Bu süreçte öğrencilerin sanatsal bakış açısı kazanmaları, sanatsal ve kültürel değerleri koruyup zenginleştirmenin önemini fark etmeleri sağlanır **(D7.3, D19.3)**. Bu süreçte öğrencilerden Okul Dışı Öğrenme Platformu’nu (okuldisiogrenme.eba.gov.tr) ziyaret ederek “Okul Dışı Öğrenme Ortamlarını Keşfet” sayfasındaki keşfet arama butonundan kültür ve medeniyetimizin sanat önderleriyle ilgili sayfaları incelemeleri istenebilir. Duyarlılık ve estetik değerler bağlamında öğrencilerin belirlenen sanat önderlerini tanımının ve kültürel mirası gelecek nesillere aktarmanın önemini fark etmeleri sağlanır **(D5.1, D7.3)**. Öğrencilerden ulaştıkları bilgileri farklı kaynaklarla karşılaştırarak doğrulamaları istenir **(E3.10)**. Ayrıca öğrencilerden seçtikleri şahsiyetle ilgili doğruladıkları bilgileri bilgi kartları hazırlayarak bu kartlara kaydetmeleri istenir. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk değeri kapsamında üzerlerine düşen görevleri yerine getirirken özverili davranmanın önemini fark etmeleri sağlanır **(D16.3)**. Performans görevi olarak öğrencilerden bireysel veya grup hâlinde seçtikleri sanat önderleriyle ilgili topladıkları bilgilerden yararlanarak tanıtıcı bir afiş hazırlamaları ve hazırladıkları çalışmayı sınıfta kısa bir sunumla paylaşmaları istenebilir **(SDB2.2)**. Hazırlanan afişler dereceli puanlama anahtarı veya derecelendirme ölçekleriyle değerlendirilebilir.

KMYV.2.4.2

Öğrencilere kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderlerimizden Fuzuli, Karacaoğlan, Hacı Arif Bey, Fatma Aliye Hanım, Mimar Kemâleddin Bey, Mehmet Âkif Ersoy, Ziya Gökalp, Necmeddin Okyay, Ömer Seyfettin, Yahya Kemal Beyatlı, Halide Edip Adivar, Âşık Veysel Şatıroğlu, Sadettin Kaynak, Ahmet Hamdi Tanpınar, Necip Fazıl Kısakürek, Turgut Cansever, Nevzat Atlığ, Niyazi Sayın, Sezai Karakoç, Neşet Ertaş’ın kültür ve medeniyetimize katkılarıyla ilgili yazılı ve görsel kaynaklardan bilgiler sunulur **(OB1, OB4)**.

Sunulan yazılı ve görsel kaynaklardan yararlanarak bu sanat önderlerinin kültürümüze yaptıkları katkılar öğrenciler tarafından incelenir (**OB1, OB4**). Bu süreçte dijital kaynaklardan da yararlanılabilir (**OB2**). Bu aşamada öğrencilerden kültür ve medeniyetimize yön veren sanat önderlerinin yaptığı çalışmaları onların yaşadıkları coğrafya, dönemin zihinsel ve sanatsal yapısı, eserlerin ait oldukları sanat ve düşünce geleneğiyle ilişkilendirmeleri istenir. Öğrencilerin bu şahsiyetleri tarihsel bağlamıyla kavrayabilmeleri için yaşadıkları dönemi tarih şeridi üzerinde, faaliyet gösterdikleri çevreyi ise haritalar üzerinde göstermeleri sağlanır. Öğrencilerden gruplara ayrılarak seçtikleri bir sanat önderinin eserlerinden veya fikirlerinden hareketle medeniyetimize katkılarına örnekler vermeleri istenir (**SDB2.2**). Örnekler üzerinden bu katkıların millî kültürümüzü nasıl zenginleştirdiği ve toplumsal hayata nasıl yön verdiği ile ilgili “Çember Tartışma” tekniği uygulanabilir (**SDB2.1, SDB2.3**). Bu süreçte öğrencilerin sevgi değeri bağlamında sanat ve kültür mirasımızı tanımanın, bu mirası bizlere emanet eden şahsiyetlere ve eserlerine vefa göstererek onları takdir etmenin ve vatanseverlik bilinciyle bu değerleri koruyup gelecek nesillere aktarmanın önemini fark etmeleri sağlanır (**D15.2, D19.3**). Gruplardan seçtikleri sanat önderinin kültür ve medeniyetimize katkılarının önemini kendi cümleleri ile ifade ettikleri kısa bir sunum, afiş, bilgi kartı hazırlamaları istenir (**E3.1, E3.3**). Süreç gözlem formu, kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Mehmet Âkif Ersoy’un İstiklâl Marşımızı yazdığı dönemin sosyal, kültürel, siyasi ve askeri olaylarını da araştırarak sanatçının bu koşullardan nasıl etkilendiğini ve bu durumu İstiklâl Marşımıza nasıl yansıttığını anlatan bir araştırma yazısı hazırlamaları istenebilir.
- Öğrencilere sanat önderlerimizden biri ile ilgili bir belgesel izletilir ve öğrencilerden bu sanat önderinin kültür ve medeniyetimize katkıları ile ilgili çıkarımlarda bulunmaları istenebilir.
- Destekleme** Sanat önderlerinden Âşık Veysel Şatıroğlu’nun bir türküsü dinletildikten sonra türküde geçen temalar (doğa sevgisi, insan sevgisi vb.) üzerine öğrencilerle “Hikâye Anlatımı” tekniği ile sohbet edilebilir.
- Sınıf panosunda oluşturulan bir “Medeniyet Ağacı”na öğrencilerin sanat önderlerinin kültürümüze yaptığı katkılarını yazdığı yaprakları yapıştırması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

